

Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrlometodějská teologická fakulta
Katedra křesťanské sociální práce

Charitativní a sociální práce

Marie Štaudová

Návrh projektu mobilního kontaktního centra
Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Pavlína Jurníčková, Ph.D.

2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně a že jsem všechny použité informační zdroje uvedla v seznamu literatury.

V Olomouci dne 28. 3. 2018

Marie Štaudová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat svým nejbližším za podporu k dopsání této práce. Děkuji své vedoucí, paní Mgr. Pavlíně Jurníčkové, Ph.D. za odborné vedení a pozitivní motivaci.

Obsah

Úvod	6
I. Teoretická část	7
1 Streetwork	7
1.1 Historie streetworku	7
1.2 Streetwork	8
2 Filosofie přístupů Public Health a Harm Reduction	10
2.1 Public Health	10
2.2 Harm Reduction	10
3 Nejčastěji užívané drogy v ČR, klasifikace uživatelů drog a jejich dopad na člověka... 14	
3.1 Nejčastěji užívané drogy v ČR.....	14
3.2 Uživatelé drog	15
3.3 Dopad užívání drog na fungování jedince.....	17
4 Terénní sociální služby pro drogově závislé.....	20
4.1 Kontaktní centra	20
4.2 Terénní programy	21
5 Projekt	23
5.1 Definice projektu	23
5.2 Projektové řízení.....	24
5.3 Životní cyklus projektu	24
II. Praktická část	26
6 Analýza problémů a strom problémů.....	26
6.1 Analýza problémů návrhu projektu mobilního kontaktního centra.....	26
6.2 Strom problémů návrhu projektu mobilního kontaktního centra	27
7 Analýza potřebnosti	29
7.1 Analýza potřebnosti návrhu projektu mobilního kontaktního centra	29
7.2 Cílová skupina návrhu projektu mobilního kontaktního centra	31

8	Návrhu projektu mobilního kontaktního centra	34
8.1	Popis mobilního kontaktního centra a jeho účel.....	34
8.2	Cíle projektu	34
9	Logický rámec projektu	36
9.1	Logický rámec návrhu projektu mobilního kontaktního centra	36
9.2	Aktivita projektu	37
10	Analýza rizik.....	42
10.1	Analýza rizik návrhu projektu mobilního kontaktního centra.....	42
11	Časový harmonogram	44
11.1	Časový harmonogram návrhu projektu mobilního kontaktního centra.....	44
12	Finanční plán.....	46
12.1	Náklady na projekt	46
12.2	Možnosti získání finančních zdrojů	47
	Závěr.....	48
	Použité zdroje	50
	Seznam obrázků, grafů a tabulek.....	53
	Seznam použitých zkratk	54

Úvod

Pro svou bakalářskou práci jsem si zvolila téma, které se soustředí na založení mobilního kontaktního centra. Práce je zpracovaná metodou projektu, což je vzhledem k cíli práce odpovídající. Cílem je zpracování potřebných analýz a vytvoření návrhu projektu mobilního kontaktního centra, které bude reagovat na problém v souvislosti s užíváním drog na punkových festivalech.

Práce je rozdělena do dvou částí a to na teoretickou a praktickou. V první části objasním pojem streetwork, což je hojně uplatňovaný způsob sociální práce s osobami ohroženými závislostí nebo závislými na návykových látkách. Dále budou objasněny pojmy Public Health a Harm Reduction, jejichž podstata se reflektuje právě do streetworku s drogovými uživateli. Do této práce je zařazena také kapitola, ve které bude nastíněna drogová problematika a nejčastější užívané drogy u nás, rozdělení uživatelů drog a možné negativní důsledky vycházejících z problémového užívání drog. V teoretické části je také kapitola o terénních sociálních službách pro drogové uživatele, jejichž běžně poskytované služby budou nabízeny i potencionálním klientům mobilního kontaktního centra. Teoretická část je zakončena základními pojmy, které souvisí s projektem. Celá tato část se vztahuje ke zvolenému tématu, neboť návrh projektu bude vycházet z myšlenek streetworku, respektovat základy konceptů Public Health a Harm Reduction a jeho činnost bude primárně zaměřena na drogové uživatele.

V praktické části budou již zpracovány vybrané analýzy, které se budou již přímo vztahovat k naplnění cíle této práce. Mezi vybrané a zpracované analýzy patří analýza problémů, strom problémů, analýza potřebnosti, logického rámce a analýza rizik. Dále bude v této části i popis mobilního kontaktního centra a cílové skupiny, na které se bude projekt zaměřovat. Tato část práce se bude soustředit i na vytvoření návrhu na složení realizačního týmu projektu, možný časový harmonogram projektu. Závěrem budou uvedeny možnosti získání finančních zdrojů.

Motivem ke zpracování tohoto tématu je má osobní záliba v punkové hudbě, jsem zároveň i aktivním návštěvníkem punkových festivalů a různých akcí, avšak znepokojuje mě poměrně častá konzumace drog v jejich průběhu. Proto jsem se rozhodla najít nějaké vhodné řešení, které by alespoň minimalizovalo rizikové chování účastníků punkových akcí a festivalů.

I. Teoretická část

1 Streetwork

Na začátku své práce se budu zabývat tématem streetwork, protože tohle téma se ať už přímo či nepřímo dotýká i následujících kapitol. Rozhodla jsem se tuto kapitolu do své práce zařadit proto, že mým cílem je navrhnout projekt, který se zaměřuje na problematiku užívání drog a streetwork je často uplatňovaná metoda práce s toutle skupinou osob. Nejprve bych chtěla vysvětlit, odkud se streetwork vlastně vzal a jak se tento způsob práce dostal do České republiky. Poté objasním souvislost s uplatňováním streetworku při práci s osobami drogově závislými.

1.1 Historie streetworku

Streetwork má své kořeny v USA. Vznikl na přelomu 20. století v reakci na selhání tradičních forem sociální práce, k němuž došlo v souvislosti s rychle se šířícím sociálním úpadkem celých čtvrtí velkých amerických měst a následným vznikem delikventních skupin mládeže. Hledaly se nové účinné metody pro řešení problému a tak sociální pracovníci radikálně změnili svůj způsob práce a vydali se za svými klienty přímo na ulici, tedy do jejich sociálního prostředí. Během šedesátých a sedmdesátých let 20. století se tento způsob sociální práce rozšířil téměř do všech zemí západní Evropy, do střední a východní Evropy našel svoji cestu až později, rozšiřoval se převážně až po pádu totalitních vlád v jednotlivých státech (Matoušek, 2008 s. 191).

V důsledku událostí po roce 1989 v České republice došlo k politickým, ekonomickým a sociálním změnám, které výrazně ovlivnily hodnotovou orientaci celé společnosti. Mnozí lidé se neuměli nebo nechtěli přizpůsobit novým podmínkám, čímž vzrostly sociální problémy ve společnosti, ve které se začala objevovat brutalita, kriminalita, prostituce, drogová závislost a další znepokojivé jevy. Vzhledem k těmto skutečnostem Česká republika hledala nové metody řešení pro osoby žijící takto rizikovým způsobem života. Při koncipování nových metod sociální práce se vycházelo ze skutečnosti, že nežli napravovat vzniklé škody, je lepší jim předcházet, a proto se sociální práce obrátila k preventivním aktivitám. Na počátku devadesátých let 20. století došlo tedy k výrazné systémové změně, kterou představovalo koncipování nového typu sociálního pracovníka, jehož hlavní metodou práce je streetwork (Matoušek, 2008 s. 191-192).

1.2 Streetwork

Slovo streetwork je převzaté z angličtiny a ve svém překladu jde o práci na ulici. V České republice se můžeme setkat nejčastěji s pojmem streetwork, jehož českými ekvivalenty je právě zmíněná sociální práce na ulici, kontaktní či terénní práce (Matoušek, 2013a s. 189).

Tyto pojmy jsou svým obsahem zanedbatelně významově odlišné, proto si dovoluji využívat různá označení této formy sociální práce.

Streetwork je v České republice součástí takzvané kontaktní práce, která tvoří soubor nízkoprahově orientovaných služeb. Streetwork je založený na aktivní vyhledávací, doprovodné a mobilní sociální práci, jenž zahrnuje nízkoprahovou nabídku sociální pomoci určenou nositelům sociálně-patologického chování a osobám žijícím rizikovým způsobem. U těchto lidí se předpokládá, že sociální pomoc potřebují, ale sami ji z nějakého důvodu nevyhledají. Proto jsou tyto osoby kontaktovány z pravidla v místech, kde se obvykle zdržují, kde se spontánně scházejí a také tam, kde tráví svůj volný čas. Vyhledávací funkce spočívá převážně v aktivní depistážní činnosti a navazování kontaktu s členy cílové skupiny a také v mapování lokality. Vyhledávací funkce rovněž zahrnuje sběr, analýzu a vyhodnocování získaných informací o příčinách, charakteru a intenzitě sociálně-patologických jevů v daném místě (Bednářová, Pelech, 2003 s. 7).

Terénní sociální práce má za cíl vyjít vstříc cílové skupině populace a spočívá ve vyhledávání kontaktů s ní mimo rámec některé instituce. Instituce, které poskytují intervence spoléhají na to, že jednotlivci sami vyhledají pomoc, na rozdíl od terénní práce, která sama vyhledává jednotlivce, aby jim přímo v komunitě poskytla informace a služby. To znamená, že může intervenovat již v počáteční fázi drogové dráhy uživatele ještě předtím, než konzument přistoupí k nebezpečnějším způsobům užívání drog (Rhodes, 1999 s. 11).

Matoušek říká, že streetwork je zaměřený mimo jiné také na osoby experimentující s drogami, na problémové uživatele drog a orientuje se také na osoby závislé na drogách (Matoušek, 2008 s. 229).

Terénní sociální práce s uživateli drog má určitá specifika. Zaměřuje se na takové uživatele drog, kteří žijí nebo se pohybují na ulici, nejsou v kontaktu s žádnou

zdravotnickou, sociální či jinou pomáhající organizací a tím jsou velmi těžko zachytitelní a ovlivnitelní. Je mnoho důvodů, proč tito uživatelé drog nejsou v kontaktu s žádnou institucí. Může jít o špatné zkušenosti z minulosti s některou z institucí, nebo mají zkreslené informace či vůbec žádné informace o možné pomoci nemají a jedním z důvodů může být také strach požádat o pomoc (Klíma, a další, 2009 s. 223).

Matoušek (dle Navrátil, 2000) se pokusil o ucelené definování základních principů sociální práce s uživateli drog. Vyzdvihuje nezbytnost systematických znalostí (o závislostech, o člověku, společnosti i jejich systémech) a nezbytnost systematického sebepoznání (víry v hodnotu a důstojnost každého člověka nehledě na užívání drog a jeho nynější situaci). Pro intervenci by měl být středem pozornosti jak klient, tak i jeho prostředí, protože je důležité věnovat pozornost jak jednotlivci, tak i systémovým souvislostem jeho situace (Matoušek, a další, 2010 s. 214).

Matoušek říká, že univerzálním přístupem sociální práce, který je využitelný ve všech fázích práce s uživateli drog je motivační rozhovor, což je soubor komunikačních strategií vedení rozhovoru, jenž je zaměřen na vyvolání změny v závislém chování (Matoušek, a další, 2010 s. 214).

Klenovský však upozorňuje na fakt, že někteří lidé nejsou motivovaní či se necítí být schopni změnit svůj rizikový způsob života, který je společností odsuzovaný a proto se v přístupu ke klientovi dá využít Harm Reduction strategie (Klenovský, 2006 s. 72).

Z této kapitoly vyplývá, že streetwork má dlouhou historii, která se začala utvářet v USA a tento převratný, inovační způsob práce se s postupem času a událostí dostal i k nám, kde stále nachází své uplatnění v sociální práci s různými cílovými skupinami. Zde se uplatňuje převážně v nízkoprahově orientovaných sociálních službách a jeho hlavním cílem je vyhledávací činnost založená na navazování nových kontaktů s potencionálními klienty, kteří stojí mimo síť stávajících služeb a ke kontaktu dochází zpravidla v jejich přirozeném sociálním prostředí, tedy přímo na ulici. Nastínila jsem, že sociální práce s osobami závislými na drogách či ohrožených závislostí má svá specifika a jednou z uplatňovaných metod s těmito osobami je motivační rozhovor a strategie konceptu Harm Reduction, kterému se budu věnovat v následující kapitole.

2 Filosofie přístupů Public Health a Harm Reduction

Nyní se budu věnovat konceptům známým jako Public Health a Harm Reduction. K těmto filosofiím se vyjadřuje poměrně hodně odborníků a označují je různými způsoby. Setkala jsem se s označením, které Public Health a Harm Reduction pojímaly jako koncept, metodu práce s klientem či přístup ke klientovi, nebo jako paradigma. Ve svém základu je však autoři pojímají stejně. Podstata těchto přístupů je pro mě z hlediska naplnění cíle důležitá, neboť na nich stavím základní myšlenky projektu a zároveň valná většina terénních sociálních pracovníků tuto filosofii využívá při své práci. Jako první představím základní myšlenky Public Health a poté Harm Reduction, protože ten vychází převážně z podstaty prvního konceptu a je s ním úzce propojený.

2.1 Public Health

Kalina zmiňuje, že tento přístup vychází z epidemiologie, sociologie a veřejné politiky. Pro Public Health je typické, že nemá za cíl sledovat zájem individuálního klienta, nýbrž směřuje k ochraně populace před přenosem závažných infekčních chorob. Především před přenosem viru HIV a hepatitidy B a C. Public Health se nezaměřuje tedy na problematiku drogové závislosti, ale na problémy, které jsou v přímé souvislosti s šířením viru HIV. Konkrétně jde o problém v souvislosti se sdílením jehel a stříkaček při nitrožilním užívání drog a rizikovým sexuálním chováním. Orientace tohoto přístupu převážně na ochranu veřejného zdraví však může vést k zanedbání individuálních potřeb a perspektiv problémového uživatele, k rezignaci na léčení, sociální opatření a dalších (Kalina, a další 2003 s. 79).

Public Health si tedy klade za cíl omezení zdravotně škodlivých jevů v populaci a soustředí se na primární prevenci (Kalina, a další, 2003 s. 19).

Služby vycházející z Public Health nabízejí nejen bezprostřední zdravotnickou pomoc, ale také informace a vzdělávání. Vychází z předpokladu, že informovaní klienti mohou na základě svých znalostí sami rozhodnout, co je pro ně nejlepší (Klíma, a další, 2009 s. 264).

2.2 Harm Reduction

Harm Reduction je způsob, kterým můžeme nazírat na drogovou problematiku. Zaměřuje se na ochranu veřejného zdraví a lidských práv, čili je úzce spojen s přístupem

Public Health. Neexistuje jednotná a celosvětově platná definice, existuje jich celá řada. Pro charakterizování tohoto konceptu se opřu o jednu z nejužitečnějších definic.

„Harm Reduction je obecně minimalizace rizik, vztahující se ke všem oblastem lidské činnosti (př. helmy pro stavební dělníky, rukavice pro zdravotnické pracovníky, ...). Harm Reduction v kontextu nízkoprahových drogových služeb – minimalizace poškození souvisejících s užíváním návykových látek, jejímž specifickým znakem je individuální přístup ke klientovi, tj. respektující volbu klienta a jeho potřeby“ (Klíma, a další, 2009 s. 185).

V užším slova smyslu se zaměřuje na uživatele, kteří drogy berou a nemíní přestat. Proto je také výhodou tohoto přístupu fakt, že si neklade za cíl abstinenci klienta. Tento přístup má své zastánce, ale také i své odpůrce. Zastánci tohoto přístupu, využívají tvrzení, které je založené na vnímání drogového problému jako reálného, a uznáním existence problému může zachránit mnoho životů a lze pracovat s motivací uživatele drog směrem k abstinenci léčbě. Odpůrci argumentují že Harm Reduction je vlastně uznání drog, přitakávání jim otevírá dveře k legalizaci (Kalina, a další, 2003 s. 19).

Na drogovou závislost se Harm Reduction dívá pragmaticky. Pragmatičnost je vlastně základní charakteristikou tohoto přístupu, protože namísto snahy o absolutní eliminaci drog a jejich užívání se snaží s drogovými uživateli pracovat tak, aby svým působením byly negativní důsledky takového chování co nejmenší, a zároveň své úsilí zaměřuje na stabilizaci životního stylu uživatele (Kalina, a další, 2003 s. 263).

Snahou Harm Reduction je zachovat konzumenta drog při životě a snaží se mu zanechat maximálně možné zdraví v bio-psycho-sociálním smyslu. Tento přístup najde své uplatnění mimo jiné i v terapeutických komunitách pro drogově závislé, i když se pokládá za protichůdný v teorii a konkurenční v praxi (Kalina, 2008 s. 286).

2.2.1 Principy, cíle a postoje Harm Reduction

Podle stanoviska Mezinárodní asociace pro Harm Reduction je nutností, aby byly běžně dostupné služby, informace a další intervence vycházející z tohoto přístupu, které pomůžou lidem chránit jejich zdraví a bezpečnost. Není nutné nechat lidi trpět a umírat, když tomu lze předcházet (IHRA, 2010).

Důležitý je také fakt, že tento přístup se jeví v poslední době jako jediný možný a fungující způsob intervence s toxikomany, pro které je akceptovatelný.

Akceptovatelným se tento přístup stal i díky principům, na kterých Harm Reduction stojí a to zejména následujících:

- prvním principem totiž je, že je možné “bezpečně užívat“ nelegální návykové látky a vyvarovat se díky bezpečnější aplikaci drogy vážným zdravotním komplikacím
- pravděpodobnost právě bezpečnějšího užívání je věcí protidrogové politiky, která působí na obchod s drogami, veřejné mínění a vzdělávání (Klíma, a další, 2009 s. 224).

Postoje a pravidla Harm Reduction lze shrnout do šesti bodů:

1. Prosazuje, že některé způsoby aplikace drog jsou bezpečnější než jiné
2. Pro Harm Reduction není primárním cílem abstinence uživatele
3. Pracuje s lidmi v jejich prostředí, „tam, kde jsou“
4. Prosazuje, že uživatelé drog jsou schopni řídit si svůj vlastní život a jsou schopní změnit se
5. Harm Reduction se snaží o vtáhnutí uživatelů do aktivní a pravidelné spolupráce na programech a aktivitách, které jsou orientovány právě na pomoc uživatelům drog
6. Proto, aby byly zvolené intervence voleny účinně, Harm Reduction počítá s prostředím uživatele drogy a jeho okolím (Klíma, a další, 2009 s. 225).

Klenovský stanovil hierarchii postupných cílů podle následnosti rizik, kterou přeložil z neautorizovaného plakátu hnutí Harm Reduction a uvádí ji následovně:

- přestaň nebo nikdy nezačíněj s užíváním drog
- když už užíváš drogy, neber je injekčně
- když nechceš přestat s injekční aplikací drog, aspoň si nepůjčuj navzájem s ostatními uživateli jehly, lžičky ani filtry. Pokaždé použij novou injekční stříkačku
- pokud se stane, že potřebuješ použít znovu injekční stříkačku, vždy použij pouze svojí vlastní
- považuješ-li za nevyhnutelné použít cizí injekční stříkačku, vyčisti jehly

- nejvíce rizikové chování je, když používáš injekční stříkačku spolu s ostatními a na takových místech, kde se vyskytují různé skupiny uživatelů (Klenovský, 2006 s. 73).

Jednoduše shrnuto, Public Health zajímá ochrana veřejného zdraví před šířením viru HIV a hepatitidy B a C. Oproti tomu hlavním zájmem Harm Reduction je již jedinec, který kvůli svému rizikovému chování může ohrozit zdraví své, ale také ostatních členů společnosti. Snahou je přimět, podpořit, posílit motivaci ke změně jedince od rizikového chování k méně rizikovému. Proto se název Harm Reduction volně překládá do češtiny jako minimalizace škod. Každá změna, byť jen malá a nepatrná, má svoji hodnotu a může poskytnout prostor k rozvoji dalších pozitivních změn v chování konzumenta drog. O tyto změny bude usilovat i můj projekt.

3 Nejčastěji užívané drogy v ČR, klasifikace uživatelů drog a jejich dopad na člověka

3.1 Nejčastěji užívané drogy v ČR

Během zpracovávání této práce jsem procházela literaturu, která popisuje drogovou scénu u nás i ve světě a druhy užívaných drog. Mě však zajímá pouze jak vypadá česká drogová scéna, které drogy jsou zde nejrozšířenější. Můj projekt bude navržený pro případnou realizaci na českých punkových letních festivalech a jeho realizátoři by měli mít alespoň minimální představu o nejčastějších užívaných drogách a o tom, kdo jsou a s čím se potýkají uživatelé drog. V této kapitole tedy nastíním drogovou scénu ČR a nejčastěji užívané drogy. Následně budu směřovat pozornost k členění uživatelů drog a příčinám, které užívání s sebou nese.

Nárůst problémů s užíváním, výrobou a prodejem ilegálních drog Bednářová připisuje roku 1989, kdy došlo k otevření hranic České republiky a ta se stala tranzitní zemí sloužící k převozu heroinu z Blízkého a Středního východu a také kokainu z Latinské Ameriky do zemí severní a západní Evropy. Česká republika je v posledních letech také spotřebitelskou zemí, do níž směřují zásilky heroinu, které jsou následně distribuovány dealery (Bednářová, Pelech, 2003 s. 63).

Pervitin je velmi oblíbenou a rozšířenou drogou zejména v naší republice, protože se zde hojně produkuje za poměrně nízkou cenu. Rovněž je v oblíbě konopí, které si uživatelé často sami pěstují nebo si ho dováží z jiných zemí, převážně z Nizozemska, kde je jeho prodej legální. Poměrně módní záležitostí jsou tzv. taneční drogy (LSD a ecstasy), které jsou nejvíce užívány mládeží (Bednářová, Pelech, 2003 s. 63).

Bednářová (dle Kovařík, 1996) řadí mezi nejčastěji užívané drogy v České republice drogy z konopí, jak marihuana, tak i hašiš, dále těkavé látky, zejména toluen, trichloretylen, různá organická rozpouštědla a mimo jiné také zmiňuje benzín. Z opiátů uvádí heroin, kodein, morfin a braun. Rozšířené jsou i tlumivé látky, což jsou vlastně neopiátová analgetika, barbituráty, hypnotika, sedativa a anxiolytika. Z řad stimulačních látek je z velké části užíván amfetamin, pervitin, efedrin, crack, kokain a další. V neposlední řadě jsou zde i uživatelé různých halucinogenních látek, převážně uživatelé LSD, tripu, což jsou halucinogeny ze syntetických látek a z halucinogenních přírodních

látek zmiňuje Mescalín, Psilocybin, Psilocyn (Kovařík, 1996 dle Bednářová, Pelech, 2003 s. 63-64).

O legálních, nejčastěji užívaných drogách v České republice, autoři v knize Drogy vyzdvihují mimo jiné požívání alkoholu a nikotinu. Avšak tyto látky jsou společností tolerované a běžně dostupné (Kolektiv autorů občanského sdružení SANANIM, 2007 s. 138-142).

O lidech, kteří si vytvořili závislost na některé výše zmíněné látce či látkách, můžeme mluvit jako o lidech s určitým onemocněním. Podle definice MKN se jedná o poruchy duševní a poruchy chování způsobené užíváním psychoaktivních látek (F10-F19) (WHO/ÚZIS ČR, [Online]).

3.2 Uživatelé drog

V žádném případě nelze tvrdit, že člověk, který nějaké drogy během svého života požil, se automaticky stává závislým a problematickým členem společnosti. Proto v této kapitole budu věnovat pozornost jednomu z možných rozčlenění těchto lidí.

„Úzus je užití či užívání drogy ve shodě s oprávněnými zájmy jednotlivce a společnosti“. Člověk užívá drogy v kontrolovaném, omezeném množství a užívání nemá výrazné dopady na jeho zdraví, nepůsobí rušivě na jeho chování, drogou nejsou ohroženy jeho mezilidské vztahy a ekonomické poměry (Nožina, 1997 s. 14).

Na druhé straně pojmem abúzus je zneužívání, nadužívání drog. O abúzu lze hovořit v případě, kdy jedinec nadměrně a příliš často užívá drogu, nebo si ji dopřeje v přemrštěném množství a také v případě, kdy se považuje za nepřijatelné užívat drogy, například v průběhu těhotenství. Jde o takové užívání drog, které negativně ovlivňuje fyzický a duševní vývoj člověka, obzvláště tehdy, když člověk začne strádat na své schopnosti správně chápat věci a vztahy, dospívat ke správným úsudkům a tak dále. Nožina říká, že abúzus nemusí bezpodmínečně vést k návyku, ale skrývá v sobě nebezpečí zvyšování dávek a rostoucí závislost na droze (Nožina, 1997 s. 14).

U abúzu je důležité rozeznat, zda jde o abúzus s návykem či o abúzus bez návyku. U abúzu bez návyku jde o časté či nadměrné zneužívání drogy, avšak jedinec netáhne k droze a může se svobodně rozhodovat, jestli je požije či nikoliv. Naprosto odlišná je situace u abúzu s návykem, protože jedinec již drogu nezbytně potřebuje a pokud ji nemá,

chybí mu a citelně ji postrádá. Mizí svoboda v rozhodování, protože si ji častokrát nedokáže odepřít (Nožina, 1997 s. 14).

Další rozdělení uživatelů drog vychází z délky abúzu, míře závislosti a podle periodicity užívání drogy.

Nožina rozlišuje pět typů uživatelů. První typ je označován jako „příležitostně experimentální zneužívání“ a vyznačuje se zřídkačným, sporadickým užíváním drogy, ne více než pětkrát za život konzumenta, který aplikaci drogy bere pouze jako experiment a pouze za jistých úvodních podmínek. Situace, kdy jedinec nenakupuje drogy přímo, ale neodmítá je, jsou-li mu nabídnuty a užívá je v souvislosti se společenskými a oddychovými příležitostmi, označuje za „rekreační zneužívání“, které je méně časté. Třetím typem jsou již uživatelé, kteří si nakupují drogy a užívají je v určitých situacích. Pravidelnost užití je častější, důvody k požívání jsou různé, třeba pro povzbuzení, vyrovnání se s problémy, získání odvahy. Jde tedy o „příležitostné zneužívání“. Do čtvrtého typu „intenzivní zneužívání“ spadají uživatelé, kteří požívají velice často drogy a u nichž klesá kontrola nad užíváním, které dosahuje téměř denní opakovatelnosti, avšak spotřebitelé si udržují iluzi o svých schopnostech kontroly nad jejich jednáním. Posledním typem je „nuceně-závislé zneužívání“. Jedinec v této fázi již není schopen být bez drogy, užívá ji denně či několikrát za den a je nucen ve stále zvyšující se míře riskovat, zda si bude schopen drogu obstarat či si zajistit peníze nutné k jejímu nákupu. Zde je zapotřebí cizí, odborné pomoci, protože on sám není schopen se z návyku vymanit (Nožina, 1997 s. 15).

Bednářová využívá obdobné rozdělení konzumentů drog a to do čtyř skupin: experimentátory, rekreační, drogově závislé a odléčené toxikomany. Experimentátorům v této fázi droga dodává libivé pocity a jsou přesvědčení o tom, že situaci mají pod kontrolou a že drogová závislost jim nehrozí. Rekreační uživatele Bednářová označuje také jako víkendové uživatelé, kteří sice nejsou závislí na drogách, avšak berou je relativně pravidelně, i když ne denně. Tento způsob konzumace drog již vyvolává řadu fyzických, psychických i sociálních problémů a velkým nebezpečím je, že uživatelé doposud lehkých drog mohou přejít k tvrdším a stát se tak drogově závislími. Třetí skupina, drogově závislých, se vyznačuje nepřekonatelným bažením po drogách bez ohledu na následky, o kterých jsou však často plně informováni. Baží po pocitech a stavech způsobených intoxikací, avšak aby se tyto libé pocity dostavily musí konzument

zvýšit dávku. V této fázi droga negativně ovlivňuje člověka a jeho bezprostřední sociální prostředí a ve svých důsledcích je ohrožená i celá společnost. Drogově závislí se musí vypořádávat s celou řadou problémů, jak zdravotních a fyzických, tak i sociálních. Kvůli zvýšené toleranci k drogám a tím pádem častější a větší konzumaci, se drogově závislý ocitá v začarovaném kruhu, kdy se jeho jediným životním cílem a hodnotou stala právě tato droga, která je pro něho zároveň jedinou starostí v souvislosti s obstaráním si své denní dávky. Poslední skupinu tvoří drogově závislí, kteří se již o léčbu pokusili, avšak z nějakého důvodu ji nedokončili či selhali. Často se stává, že tito lidé opětovně v plné míře propadají své závislosti a většinou se dostávají až na úplné dno společnosti, kde jejich životní pout' mnohdy končí předávkováním (Bednářová, Pelech, 2003 s. 19-21).

3.3 Dopad užívání drog na fungování jedince

Příčin užívání drog je mnoho. Ondrejkovič říká, že jedním z významných aspektů problému drogových závislostí je jeho filozoficko-etická dimenze. Tato dimenze je o tom, že závislý člověk není svobodným ve svém rozhodování a sociálním chování. Toto rozhodování je podřazené a ovlivněné nutkáním konzumovat drogu stále nebo pravidelně a tak postupně vzniká psychická i fyzická závislost, což má své negativní důsledky. Mezi ně mimo jiné spadá ztráta komunikačních kompetencí či právě zmíněného pocitu svobody (Ondrejkovič, Poliaková, 1999 s. 41).

Je očividné, že závislost si nevezme pouze svobodu člověka a jeho komunikační dovednosti, ale vezme si mnohem víc. Mou snahou proto bude zachytit nejčastější problémy, které výrazně ovlivňují celkové fungování jedince, jenž je závislým uživatelem na některé droze či drogách.

Rotgers říká, že lidé, kteří jsou závislí jak na alkoholu či jiných látkách, jsou často vážně nemocní v přímém důsledku požívání drog. Nejčastější nemoci, s kterými se závislí potýkají, jsou například onemocnění jater, slinivky břišní, s kardiovaskulární obtíže a častokrát musí čelit také nebezpečným abstinčním příznakům či následkům předávkování a mnoha dalším onemocněním. Jedná se o model onemocnění, který se nazývá jako „model zdravotních následků“ a je méně komplikovaný než „model bio-psycho-socio-spirituálních následků“, který klade důraz spíše na vzájemné působení faktorů jednotlivých dimenzí a jejich identifikaci, než na odhalení zdravotních následků. Tento model stanovuje, že nadměrné užívání alkoholu a jiných drog vede k hluboce

negativním biologickým, psychologickým, sociálním a spirituálním důsledkům (Rotgers, 1999 s. 18-19).

V dimenzi biologické jsou negativní důsledky spojené převážně s narušením elektrochemického systému mozku, díky působení alkoholu a jiných drog, které vstupují do tohoto chemického prostředí mozku a způsobují v něm hluboké a trvalé změny. Tyto změny se odráží na kognitivních funkcích, afektech a na chování (Rotgers, 1999 s. 19-20).

Výrazné poruchy nálad a emocí jsou jednoznačně nechtěným dopadem v psychologické dimenzi. Chroničtí alkoholici často trpí depresemi a úzkostí a tyto symptomy jsou nejčastěji zapříčiněny nastavením farmakologické léčby. Další negativní psychologické důsledky u závislých osob jsou spíše výsledkem životního stylu těchto osob. Nejčastěji jde o problémy související s nedostatkem sebeúcty a sebevědomím, s identitou a sebeporozuměním, nízkým sebehodnocením, hostilitou, výraznou sebelítostí a přecitlivělostí, nízkou frustrační tolerancí a podobně. Rotgers podotýká, že je samozřejmé, že ne všichni alkoholici a drogově závislí trpí všemi zmíněnými problémy, ale objevují se u nich tyto psychologické problémy s vysokou četností (Rotgers, 1999 s. 20).

S rozvojem závislosti není vzácný ani výskyt sebevražděných myšlenek i pokusů o sebevraždu (Rotgers, 1999 s. 45).

V sociální dimenzi musí uživatelé drog čelit mnoha problémům. Jde o různé obtíže, které se mohou objevit v oblasti zaměstnání, v oblasti finančního zajištění, dále lze hovořit o častých rozporech se zákonem, zadržením či uvězněním. Tyto osoby se setkávají s odmítnutím ze strany společnosti či s jinou formou stigmatizace, s poklesem sociálního statusu a se ztrátou společenského postavení. K dalším negativním sociálním důsledkům jsou připojené problémy s přijetím vlastní identity a správným plněním sociálních rolí, s tím související narušení blízkých osobních vztahů a přátelství (Rotgers, 1999 s. 21). Barnardová věnuje pozornost dopadu užívání drog na fungování rodiny a zmiňuje, že rozvíjející drogový problém představuje pro každého člena užší rodiny závažné a dalekosáhlé těžkosti, které se obvykle táhnou po mnoho let. Rodina, která se musí vypořádat s drogovým problémem jednoho či více členů rodiny, je často plná napětí, což vede k podkopávání snahy o udržení určité rodinné stability a dochází také k deformaci rolí v rodině (Barnard, 2011 s. 47).

Spirituální dimenze je poslední částí modelu onemocnění s bio-psycho-socio-spirituálními následky. Součástí této dimenze jsou nejfrekventovanějšími problémy pocit odcizení, izolace, prázdnoty a ztráty smyslu a účelu života. U některých závislých se projevují mimo jiné i pocity bezmoci a zoufalství (Rotgers, 1999 s. 21-26).

V této kapitole jsem popsala, kdy se drogový problém u nás rozšířil a poukázala jsem na fakt, že Česká republika je také i spotřebitelskou zemí, v níž se objevuje široké spektrum užívaných drog. Cílem této kapitoly nebyl detailní popis užívaných drog, spíše jsem se snažila uvést čtenáře do problematiky, ke které se můj projekt vztahuje.

Dále jsem charakterizovala skupiny uživatelů drog podle toho, jestli se jedná o úzus, abúzus s návykem či bez návyku a také jsem popsala typickou klasifikaci vycházející z délky abúzu, míry závislosti a četnosti požívání drog. Charakterizovala jsem skupinu experimentátorů s drogou, rekreačních uživatelů, příležitostných a intenzivních poživatelů drog, a skupinu, která má nutkání a již vytvořenou závislost na droze. K určitým skupinám jsem popsala také pohled Bednářové, která k rozdělení přidává skupinu odléčených toxikomanů. Tato kapitola by měla sloužit pro získání náhledu na drogové uživatele a k jeho rozšíření jsem v následné kapitole vyložila problémy, se kterými se drogoví uživatelé mohou potýkat. Pro přehlednost jsem rozřazovala problémy do modelu zdravotních následků a medicinského modelu bio-psycho-socio-spirituálních následků. Závěrem této kapitoly bych chtěla podotknout jednu věc. Užíváním drog byt' jen rekreačním způsobem, kdy droga nemá až tak velké dopady na uživatele, dělí jen tenká hranice od výraznějších problémů, které vyplývají z postupně vznikající závislosti, do níž může člověk velmi snadno spadnout. Tento člověk už častokrát potřebuje odbornou pomoc a jednou z forem pomoci jsou terénní sociální služby, kterým se budu nyní věnovat.

4 Terénní sociální služby pro drogově závislé

V zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, s účinností od 1.1.2007, je definována forma poskytování sociálních služeb, která je buďto pobytová, ambulantní nebo terénní. Mým cílem v této kapitole je však vymezit pouze terénní sociální služby, které jsou poskytovány uživatelům návykových látek. V tomto zákoně je přesně vymezena zmíněná forma následovně, „*terénními službami se rozumí služby, které jsou osobě poskytovány v jejím přirozeném sociálním prostředí*“ (Zákon č. 108 §33).

Česká protidrogová politika se zabývá také oblastí snižováním rizik, které jsou spojené s užíváním drog. Nízkoprahová kontaktní centra a terénní programy jsou základem sítě služeb v ČR v této oblasti. Počet nízkoprahových programů se v posledních letech pohybuje kolem 100. V roce 2016 nízkoprahových programů bylo celkem 104, z tohoto počtu bylo 57 kontaktních center a 47 terénních programů stejně jako v roce 2015 (Mravčík, a další 2017 s. 14 [Online]).

4.1 Kontaktní centra

Dle zákona se kontaktními centry rozumí „*nízkoprahová zařízení poskytující ambulantní, popřípadě terénní služby osobám ohroženým závislostí na návykových látkách. Cílem služby je snižování sociálních a zdravotních rizik spojených se zneužíváním návykových látek*“ (Zákon č. 108 §59).

Matoušek je popisuje také jako nízkoprahové zařízení, které poskytují služby v oblasti snižování zdravotních a sociálních škod způsobených užíváním drog. Služby kontaktních center mohou představovat úvodní fázi léčby závislosti. Kontaktní centra jsou převážně ambulantní služby zaměřené převážně na problémové uživatele. Při práci s klientem se využívají strategie Harm Reduction, kdy se pracovníci zajímají o aktuální chování uživatele drog a hledají se oblasti, v nichž by se mohl chovat méně rizikově. Princip nízkoprahovosti spočívá v uvědomělé práci poskytovatele s nastavením psychologických, časových a prostorových podmínek služby vnímaných cílovou skupinou. Úsilí směřuje k nastavení takových podmínek, aby potencionální klienti a zájemci o službu nebyli odrazováni od čerpání služby (Matoušek, a další, 2013b s. 412-413).

Kalina objasňuje pojem nízkoprahovosti tak, že kontaktní centra své služby nabízejí i takovým uživatelům, kteří stojí mimo síť sociálních služeb a nejsou v kontaktu

s žádnými sociálními a zdravotními institucemi. Aby se kontaktní služba dostala k této takzvaně skryté populaci, musí překonat psychologické a administrativní bariéry dostupnosti a umožnit klientele přístup ke službám bez jakéhokoliv doporučení, přímo z ulice, anonymně a v neformálním prostředí. I z tohoto důvodu se považují, nazývají jako nízkoprahová. (Kalina, a další, 2001[online])

Pro kontaktní centra je podle Kaliny základním programem kontaktní práce, výchovné a vzdělávací aktivity, kontaktní poradenství a také výměna injekčního náčiní a zdravotní ošetření. Kontaktní centra umožňují klientům využívat hygienický, potravinový, nápojový a vitamínový servis. Klienti také mohou využít otestování se na hepatitidy B, C a HIV. Důležitou složkou práce je i poradenství, které probíhá na žádost klienta. Zaměřuje se již na systematictější řešení nejrůznějších problémů, které jsou často spjaté s obtížemi v nejrůznějších oblastech života, převážně jsou to problémy zdravotní, sociální, psychologické, vztahové, rodinné či právní. Poradenství se může zabývat i podporou v abstinenci či přípravě na léčbu (Kalina, a další, 2001 [online]).

Bednářová kontaktním centrům připisuje úlohy orientace na první kontaktování a anonymní poskytování pomoci klientele s minimální motivací pro léčbu. V bodech shrnuje obvyklou náplň práce kontaktních center, která je většinou zaměřená na:

- „kontaktní práci s drogově závislými,
- *monitoring drogové scény orientovaný na skrytou populaci uživatelů drog,*
- *nabídku sociálního poradenství, socioterapeutické pomoci a krizové intervence,*
- *poskytování informací zaměřených na snižování zdravotních a sociálních rizik,*
- *zprostředkování odborného vyšetření nebo léčení,*
- *výměnu stříkaček a jehel,*
- *bezplatné poskytování kondomů,*
- *provádění orientačních testů na přítomnost protilátek viru HIV ve slinách,*
- *zabezpečení minimálního potravinového a vitaminového programu umožňující přežití,*
- *provozování krizové telefonní linky apod.“* (Bednářová, Pelech, 2003 s. 65-66)

4.2 Terénní programy

„Terénní programy kladou minimální požadavky na své klienty pro vstup do služby, čímž se stávají snadno dostupnými a často se jedná o první sociální službu, kterou klienti začínají využívat“ (Podzimek, 2013 s. 18).

Terénní programy jsou realizovány přímo na ulici, tedy tam, kde se konzumenti drog běžně pohybují, kde jsou jim poskytovány aktuální informace o rizicích spojených s užíváním a o možnostech jejich snižování, probíhá výměna injekčního materiálu, distribuce kondomů a dezinfekčních prostředků. Navíc jsou uživatelé informováni o dostupných programech péče a možnostech léčby (Matoušek, a další, 2010 s. 215).

4.2.1 Typy služeb poskytovaných v terénu

Rhodes říká, že mezi běžně poskytované služby v terénu patří distribuce kondomů, injekčního materiálu a dezinfekčních roztoků. Dále je běžně poskytována zdravotnická osvěta, svépomocná literatura, literatura informující o odborné pomoci a služba testování HIV. Také zmiňuje mobilní terénní jednotky, které kromě uvedených služeb poskytují i celkové lékařské prohlídky, služby poradenství spjaté se sexuálním zdravím či předepisování metadonu (Rhodes, 1999 s. 23-24).

5 Projekt

V předchozí části práce byl objasněn pojem streetwork, který pracuje s přístupy Public Health a Harm Reduction s uživateli drog převážně v nízkoprahově orientovaných sociálních službách, jako jsou kontaktní centra a služby terénních programů. Tyto teoretické poznatky mi slouží jako základ pro mé plány k návrhu projektu mobilního kontaktního centra.

Může se zdát, že pojem projekt je poměrně moderní záležitostí, ke které se vyjadřuje nespočet odborníků, kteří popisují nejrůznější definice, metody, techniky a postupy k vytvoření co nejefektivnějšího a nejúspěšnějšího projektu. Pravdou však je, že projekty provází lidstvo od nepaměti. Už jen vytvoření například Galatské věže či Katedrály svatého Víta, Václava a Vojtěcha jsou projektem, protože k jejich výstavbě bylo za potřebí určitých postupů, metod a plánů. I já jsem se rozhodla jako mnoho ostatních pro naplánování projektu. Protože tvořím návrh projektu, tak alespoň krátce uvedu, co vlastně projekt je, co je projektové řízení a co znamená životní cyklus projektu.

5.1 Definice projektu

Navzdory tomu, že je projekt klíčovým pojmem v rámci projektového řízení, neexistuje jednoznačná definice, která by vystihovala všechny jeho aspekty.

Podle Němce lze projekt definovat jako cílevědomý návrh na zrealizování nějaké inovace v určitých termínech zahájení a ukončení. Němec také popisuje znaky, kterými se záměr projektu vyznačuje. Projekt by měl směřovat ke konkrétnímu cíli, ke kterému by měly vést definované strategie, měl by určovat nezbytné zdroje a náklady včetně očekávaných přínosů z realizace záměru. Pro projekt je dalším znakem jeho jedinečnost a neopakovatelnost. (Němec, 2002, s. 11)

Fiala definuje projekt jako aktivitu, která je prostorově i časově ohraničeným souborem určitých technologických a organizačních činností, které vedou k naplnění a dosažení stanoveného cíle při zadaném čase, zdrojích, nákladech a kvalitě. (Fiala, 2004, s. 13)

Projekt lze tedy označit za soubor určitých kroků, které vedou k dosažení stanoveného cíle či výsledků za pomoci různých metod, pravidel a nástrojů, které jsou využívány v rámci projektového řízení. Dá se říci, že projekt je dobrým nástrojem, díky

kterému můžeme docílit určité změny, která vyplývá z nějakého výchozího stavu do stavu požadovaného.

5.2 Projektové řízení

„Projektovým řízením (*project management*) se rozumí soubor norem, doporučení a *best of practice zkušeností, popisující, jak řídit projekt*“ (Doležal, a další, 2016 s. 16)

Dále přidává informaci, že projektové řízení je způsob přístupu k návrhu a realizaci změn projektu takovým způsobem, aby bylo dosaženo předpokládaného cíle v plánovaném termínu při stanoveném rozpočtu s disponibilními zdroji tak, aby realizovaná změna nevyvolala nežádoucí vedlejší efekty, jinak řečeno – tak, aby mohl vzniknout úspěšný projekt. (Doležal, a další, 2016 s. 16).

Projektové řízení můžeme rozčlenit do pěti základních oblastí, a to na oblast *zahájení*, kde definujeme účel, cíle projektu a zahájení aktivit. Další oblastí je *plánování*, kde nás zajímá hlavně otázka, jakým způsobem budou splněny požadavky a cíle projektu, které metody a postupy využijeme. Také se zabýváme specifikací provedení, časového plánu a finančního rozpočtu. Jako třetí uvádí Doležal oblast nazvanou *vykonání*, což znamená realizaci výstupů a dodávek tak, jak jsme naplánovali. Čtvrtá oblast je *sledování, či monitorování*, kdy provádíme kontrolu stavu a postupu projektových prací. Pátou je *ukončení*, v této oblasti ověřujeme naši činnost s ohledem na definici toho, co jsme měli udělat a uzavíráme činnosti, které se nám nepodařilo dokončit (Doležal, a další, 2016 s. 16).

Šobánková také rozděluje projektové řízení na pět oblastí, avšak trochu odlišně. Dělí ho do následujících kategorií: *inicializaci, plánování, realizaci, kontrolu a uzavření*. V první kategorii si definujeme hlavní vize projektu případně i cílovou skupinu, na kterou bude projekt zaměřený. V kategorii plánování nás budou zajímat dostupné zdroje a jejich využití. V rámci realizace se začíná pracovat na samotném projektu a snažíme se o součinnost našich zdrojů a plánů. V kontrolní a uzavírací části projektového řízení monitorujeme průběh a naplňování cílů projektu. V této části projektu se mohou přihodit nečekané změny, na které musíme pružně reagovat (Šobánková, 2010 s. 22)

5.3 Životní cyklus projektu

Projekt má charakter procesu a v době své existence se vyvíjí a nachází se v různých fázích. Tyto fáze jsou životním cyklem projektu (Svozilová, 2016 s. 37).

Životní cyklus projektu se skládá ze tří fází. Z předprojektové, projektové a poprojektové. V první fázi nás zajímá odpověď na otázky, jestli má smysl projekt realizovat a pokud ano, jak to provedeme. V projektové části si musíme klást otázky, zdali postupujeme podle našeho plánu a když ne, kde je konkrétně problém a jakým způsobem ho budeme řešit. V poslední fázi se ptáme, jestli se nám podařilo to, co jsme plánovali a jak bude na projekt navázáno. Autoři textu podotýkají, že nemohou existovat dva totožné projekty a tím pádem ani stejné životní cykly projektu. (Bendová, a další 2012)

Cílem této kapitoly nebylo detailně popsat vše, co souvisí s projektem a projektovým řízením, ale mým záměrem byl krátký popis těchto pojmů. Proto jsem pouze stručně charakterizovala to, co vlastně projekt a projektové řízení společně s jeho životním cyklem je. Praktická část této práce bude zaměřená na předprojektovou fázi projektu. Teoreticky budou popsány analýzy, přičemž tyto teoretické poznatky již budu aplikovat do projektování mobilního kontaktního centra.

II. Praktická část

Nyní budu využívat teoretických poznatků hlavně z předchozí části práce a to proto, aby se mi podařilo co nejlépe naplnit cíl, kterým je zpracování potřebných analýz k návrhu projektu mobilního kontaktního centra. Budu se zabývat analýzou problémů a stromem problémů, analýzou potřebnosti. Dále zde vypracuji logický rámec projektu, v jednotlivých aktivitách projektu mimo jiné navrhnu možný realizační tým. Poté zpracuji analýzu rizik a časový harmonogram. Zabývat se budu i finanční stránkou projektu.

6 Analýza problémů a strom problémů

Ještě předtím, než mnou zamýšlený návrh projektu popíši, jako první vymezím problém, na který má projekt reagovat a který se snaží řešit. Pro tento účel využiji analýzy, díky kterým problém dokážu jasně vydefinovat. Konkrétně analýzu problémů a strom problémů.

Analýza problému nám pomůže jasně definovat problém, přičemž jeho formulace bude sloužit k rozeznání, zdali projektový tým reaguje a zabývá se stanoveným problémem v následných procesech projektu (v předprojektové i projektové fázi) (Šobáňová, 2010 s. 28). Navazujícím na tuto analýzu je strom problémů, který pracuje s hlavním problémem projektu. K tomuto stěžejnímu problému navíc přidává příčiny a možné důsledky. Zpracování této analýzy ve výsledku připomíná strom, protože je vypracován do přehledné tabulky, ze které lze snadno vyčíst zmíněné příčiny a důsledky ústředního problému a zároveň jsou v této tabulce zachyceny vzájemné vazby, které umožní jednodušeji určit již konkrétnější aspekty celého projektu. Vykrytalizují se totiž ukazatele, účel, aktivity a výstupy daného projektu (Šobáňová, 2010 s. 28-29).

6.1 Analýza problémů návrhu projektu mobilního kontaktního centra

Poněvadž jsem aktivním návštěvníkem punkových hudebních akcí již po několika letech, často jsem se setkávala s lidmi, kteří si chtěli zpříjemnit festival požitím legálních i nelegálních drog. Alkohol nepochybně k velkým festivalům patří, častokrát jsou výrobci piva a jiného alkoholu oficiálními partnery festivalů. Avšak poznala jsem mnoho lidí z této subkultury, kteří sami sebe označili za alkoholiky. Že se v této subkultuře objevují uživatelé nelegálních látek mi napovědělo nalezení několika použitých stříkaček v blízkém okolí místa festivalů. Subkultura se potýká s drogovou problematikou, což

jsem poznala také díky přímému pozorování návštěvníků. Pozorováním fyziologických změn typických pro užití určitých látek či pozorováním přímé konzumace marihuany a jiných drog. Z tohoto důvodu jsem se rozhodla provést v rámci své absolventské práce výzkum na téma, jaké sociální problémy se týkají členů subkultury punk. Z výzkumu mi vyšlo, že jedním z nejčastěji se vyskytujícím problémů je právě užívání drog a to jak legálních, tak i nelegálních. Konkrétní výsledky výzkumu využiji i v této práci, při zpracování analýzy potřebnosti, která je také součástí návrhu projektu.

Můj projekt by měl primárně reagovat na problém, který se týká skryté populace uživatelů nelegálních drog z punkové subkultury během jejich účasti na hudebních vícedenních letních festivalech. Měl by být zaměřen na nitrožilní uživatele drog, kteří mohou svým rizikovým chováním ohrozit jednak sami sebe, ale i zdraví ostatních návštěvníků. Také by měl řešit problém ostatních konzumentů drog, kteří by mohli prohloubit svou drogovou kariéru až k nitrožilnímu užívání drogy. Sekundární problém je spojený s faktem, že návštěvníci těchto festivalů jsou lidé z celé České republiky a někteří se na místo konání dopraví autem. Proto by měl projekt řešit i situaci, kdy se návštěvník festivalu rozhodne opustit akci řízením dopravního prostředku, i přes to, že neví jestli má v krvi ještě nějaký alkohol.

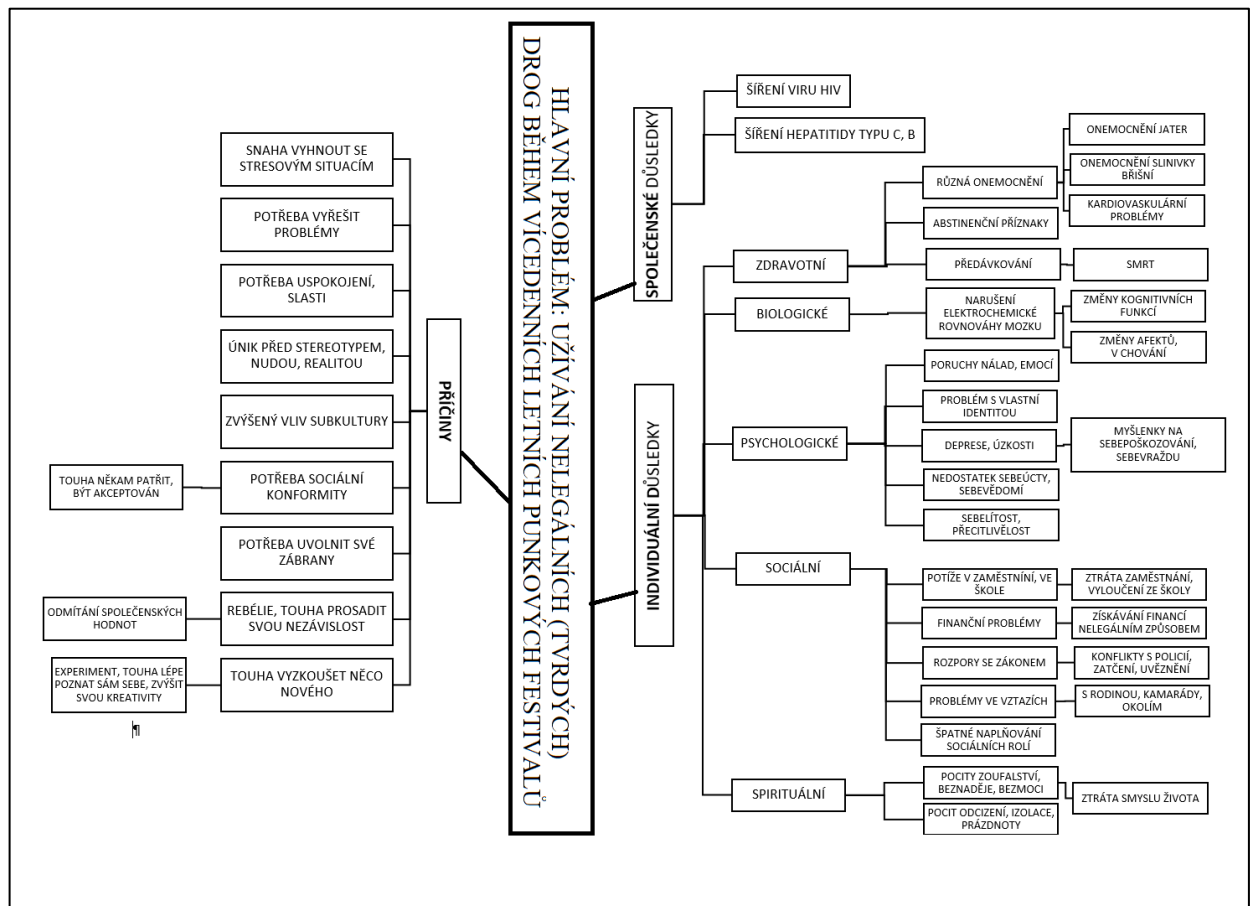
6.2 Strom problémů návrhu projektu mobilního kontaktního centra

Analýzou problémů jsem definovala ústřední problém projektu, kterým je užívání nelegálních, zejména tvrdých drog návštěvníky vícedenních letních punkových festivalů, kteří se převážně považují za členovy punkové subkultury.

Příčiny užívání nelegálních drog nejsou zcela jasné a zahrnují mnoho důvodů, které mohou mít například individuální či skupinový charakter.

Pro identifikaci možných příčin využiji popis od Vágnerové, která píše o možných příčinách užívání. Z možných příčin to může být potřeba vyřešit problémy s kterými si uživatel již neví rady, snaha vyhnout se stresovým situacím nebo uvolnit své zábrany či potřeba uspokojení, slasti nebo také potřeba uniknout před stereotypem, nudou. Z dalších možných příčin uvádí potřebu někam patřit, čili potřebu sociální konformity, uchování sociálních vztahů. Příčinou může být také zvýšený vliv skupiny (subkultury), která užívání drogy bere jako normu a jedinec má potřebu být akceptovaný danou skupinou a chce zapadnout do kolektivu (Vágnerová, 1999 s. 288).

Důsledků užívání drog je mnoho a pro přehlednost si je dovolím rozložit na osobní a společenské. Možným osobním důsledkům jsem věnovala pozornost v teoretické části práce, kde jsem popisovala zdravotní, biologické, psychické, sociální a spirituální důsledky, které užívání drog s sebou nese. Na úrovni společenské jde převážně o důsledky, které jsou spojené s rizikovým chováním uživatele drog. Tyto důsledky zachycuje filosofie Public Health, kterou jsem také představila v teoretické části. Konkrétními důsledky je šíření viru HIV a hepatitidy typu B a C.

Obrázek č. 1. Strom problémů (zdroj vlastní)

7 Analýza potřebnosti

Je zapotřebí, aby projekt dokázal odrážet potřeby, podmínky a specifika cílové skupiny, na kterou je zaměřený, protože nemá prázdný smysl uvádět v život projekt, který by se stal ve svém důsledku nepotřebným. Analýza potřeb se skládá ze sociálních, politických a ekonomických podmínek cílové skupiny. Tato analýza je poměrně důležitou částí projektu, protože by z ní měly vyplynout cíle a záměry projektu. Díky jejímu provedení se lépe podaří identifikovat cílové skupiny. Projekt má svůj smysl mimo jiné i v situacích, když je zaměřený na sociálně vyloučené a jeho cílem by měla být změna nebo zlepšení situace (Rada Evropy A Evropská komise, 2007 s. 44).

U této analýzy nás zajímají odpovědi na otázky typu proč je projekt potřebný, jestli je relevantní a také proč by se o něj měli všichni zajímat. Také se ptá, jaké má cílová skupina potřeby a touhy, zdali to, co nabízí projekt komunita a cílová skupina opravdu chce (Rada Evropy A Evropská komise, 2007 s. 43).

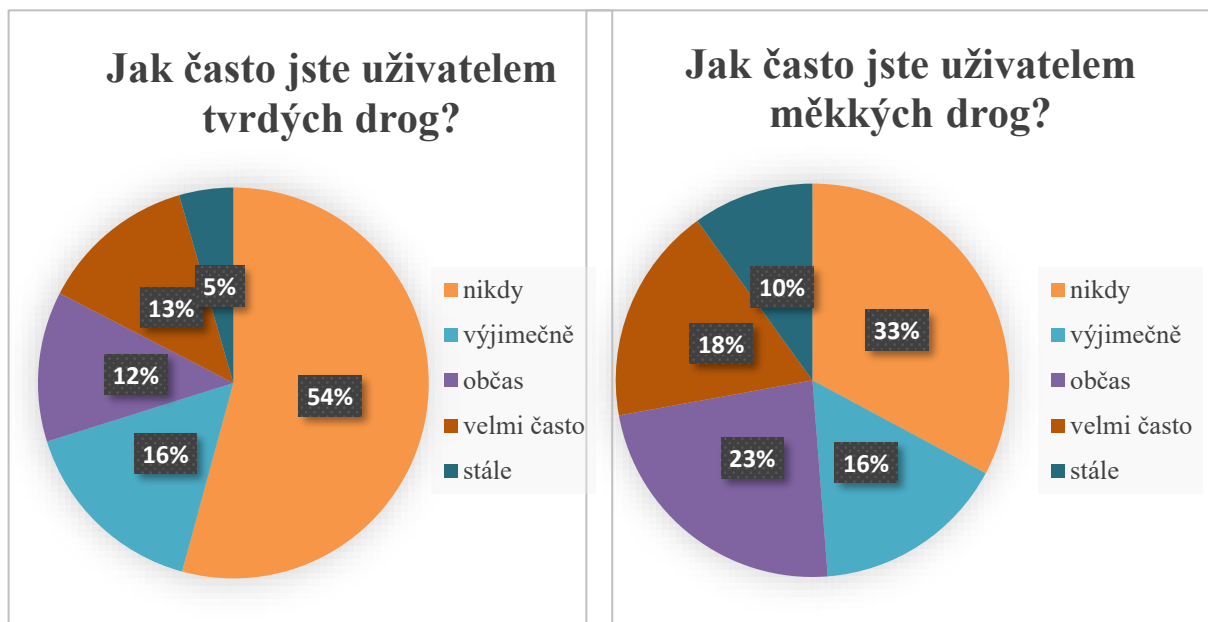
7.1 Analýza potřebnosti návrhu projektu mobilního kontaktního centra

Pro analýzu potřebnosti budu prezentovat některé z výsledků kvantitativního výzkumu. Tento výzkum jsem zpracovala metodou dotazníkového šetření. Typ dotazníku byl standardizovaný. Zvolila jsem záměrný výběr na základě dostupnosti. Výběrový soubor se dá považovat za homogenizovaný, protože respondenti byli vybíráni mezi návštěvníky punkových akcí, které proběhly v roce 2017. Konkrétně na festivalech s názvy „BRNĚNEC FEST ANEB PUNKOVÝ KLYSTÝR“ a „FEST PodParou“. Vzorek tvoří 201 respondentů.

Na otázku, jak často požíváte měkké drogy jako jsou například konopné drogy, extáze atd., 66 respondentů zvolilo odpověď nikdy, odpověď výjimečně (2x – 3x ročně) vybralo celkem 32 dotazovaných, k možnosti občas (2x – 3x měsíčně) se přiklonilo 47 účastníků, 36krát byla zaznačená odpověď velmi často (2x – 3x týdně) a 20krát bylo zvolenou odpovědí stále (denně).

Jak často požíváte tvrdé drogy, což je například heroin, kokain, pervitin a jiné, 109 respondentů odpovědělo možností nikdy, 32 výjimečně (2x – 3x ročně), 25 respondentů označilo možnost občas (2x – 3x měsíčně) a dalších 26 vybralo možnost velmi často (2x -3x týdně). Stále (denně) užívá tvrdé drogy z výzkumného vzorku 9 lidí.

Pro vizualizaci dat využiji výsečových grafů, kde data budou zachyceny v procentech.

Graf č. 1. Užívání tvrdých drog (zdroj vlastní)

Graf č. 2. Užívání měkkých drog (zdroj vlastní)

Tato sesbíraná data mi potvrzují, že problém užívání nelegálních drog během festivalů je reálný a je třeba na něj nějakým způsobem reagovat. Kvůli vysokému počtu respondentů, kteří jsou uživateli měkkých či tvrdých drog, si myslím, že realizací tohoto návrhu projektu by se díky jeho aktivitám daný problém mohl pozitivně ovlivnit, zmírnit.

K analýze potřebnosti také využiji výzkumných otázek, které mi zodpoví, jestli by projekt našel své potenciaální klienty. To zjistím při analýze odpovědí na následující dvě otázky:

- 1) Jaké využíváte nebo jste využíval/a sociální služby
- 2) Jaký problém řešíte/ jste ochotný/á řešit s pomocí sociálních služeb

První otázka byla v dotazníku koncipována jako seznam běžně poskytovaných sociálních služeb a respondenti v tomto seznamu označovali služby, ve kterých byli klienty. Protože není cílem této práce zjistit angažovanost respondentů ve všech sociálních službách, budu analyzovat pouze četnost odpovědí z těchto nabízených možností: kontaktní centra, terénní programy a možnost odpovědi nevyužívám/ a nikdy jsem nevyužil/a sociální služby. Z výzkumu vyšlo, že 12 respondentů již někdy využilo nabízených služeb v rámci terénních programů, 15 respondentů bylo někdy klienty kontaktního centra a 72 dotazovaných nikdy nevyužilo žádných sociálních služeb.

Na druhou otázku měli respondenti na výběr z vícero odpovědí, avšak vzhledem k povaze práce budu opět prezentovat pouze výsledky některých. Jednou z možných odpovědí byl problém závislosti, což bylo zaznamenáno 31krát. Nikdy žádné problémy v rámci poskytovaných sociálních službách neřešilo a bez ochoty řešit problémy touto cestou zvolilo 64 respondentů.

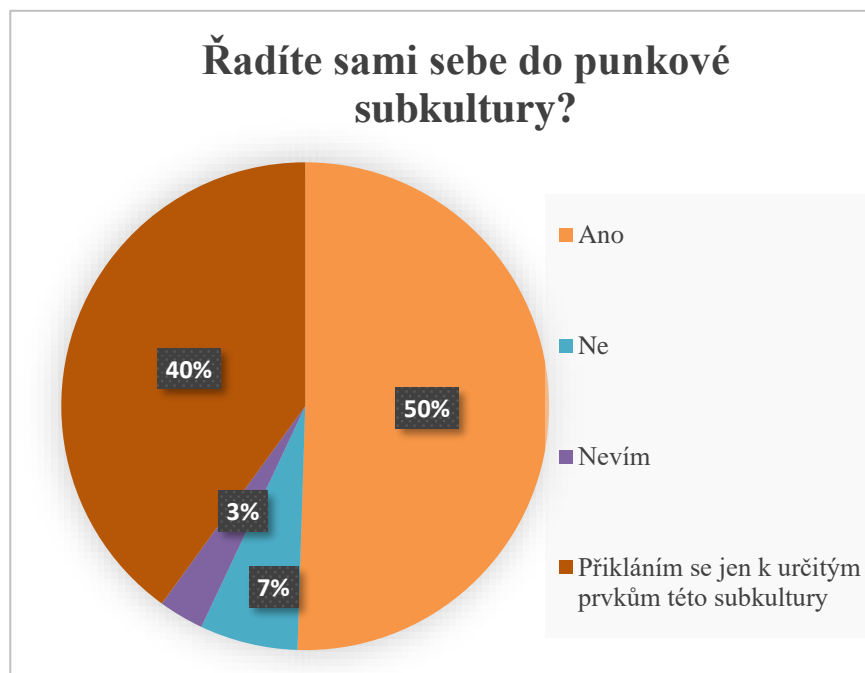
Na základě těchto výsledků usuzuji, že mobilní kontaktní centrum by mohlo získat svou pozornost u lidí, kteří již nějakou zkušenost s kontaktními centry a terénními programy mají a také u lidí, kteří mají motivaci řešit problém závislosti. Protože hodně respondentů stojí mimo síť sociálních služeb, dá se předpokládat, že někteří z nich by potřebovali/ chtěli využít sociálních služeb, avšak nemají dostatek informací nebo je zde jiná bariéra, proč žádných služeb nevyužívají. V každém případě zprovozněním mobilního kontaktního centra by se rozšířilo povědomí veřejnosti o existenci sociálních služeb, které jsou poskytovány osobám ohrožených závislostí nebo závislým na návykových látkách.

V teoretické části jsem se zmiňovala o kontaktních centrech obecně, avšak znovu uvedu fakt, kterým analýzu potřebnosti dokončím. Obvyklou činností pracovníků, zejména streetworkerů kontaktních center totiž je, že mimo jiné provádí i monitoring drogové scény orientovaný na skrytou populaci uživatelů drog, proto je návrh projektu směřován zejména k těmto organizacím, které by chtěly rozšířit své služby právě o mobilní kontaktní centrum.

7.2 Cílová skupina návrhu projektu mobilního kontaktního centra

Obecně vzato jsou návštěvníky festivalů lidé z celé České republiky i ze zahraničí. Proto abych lépe identifikovala potřeby a touhy cílové skupiny, potřebuji cílovou skupinu přesněji vymezit, zúžit. Co však mají ve většině případech návštěvníci společné, je záliba v punku a v punkové kultuře. Z tohoto důvodu jsem do dotazníkového šetření zařadila také otázku, která se ptá na postoj respondenta k punkové kultuře. Otázka zněla, jestli sám sebe považujete za člena/ členku punkové kultury. Odpovídající si mohl vybrat mezi možnostmi ano, ne, nevím a jsem příkloněn/a jen k určitým prvkům této kultury. Možnost ne, zvolilo 13 respondentů a možnost nevím vybralo 6. K názoru, že se respondenti ztotožňují jen s některými prvky punkové subkultury se příklonilo 80 a 101 odpovídajících sami sebe považují za člena této subkultury. Jedenkrát nebyla tato otázka

zodpovězena, proto reprezentativní vzorek je složen z 200 odpovědí. Opět pro přehlednost uvedu získaná data do výšečového grafu.

Graf č. 3. Zastoupení členů subkultury punk na festivalech (zdroj vlastní)

Nyní velmi stručně popíši některé hodnoty a postoje subkultury, protože cílovou skupinou pro tento projekt jsou převážně příznivci punku a punkové subkultury.

Že punk není jen hudební styl, ale že je také spojován s životním stylem je všeobecně známá věc. Punkeři odmítají běžné společenské hodnoty a konformitu a svým vzhledem se snaží společnost šokovat. Hesla, které jsou běžně s tímto životním stylem spojována jsou: „PUNK‘S NOT DEAD“, „NO FUTURE“, „NO RULES“, „ANARCHY“, „STOP RACISM“, „DIY“ (Do It Yourself) a tak dále. Hudba a texty písní jsou jednou z možných cest, jak subkultura vyjadřuje svoje postoje, hodnoty, potřeby a touhy. Dle mého názoru, stručně a nejlépe vystihuje povahu této subkultury začátek textu písně od jedné české kapely s názvem SPS, ve kterém se zpívá: „*Nejsme takoví, jaký nás chtěli mít, ale my chceme jinak žít (...)*“ (SPS, 2005). Uvedená hesla i tato píseň je určitým vyjádřením distancováním se od většinové společnosti. Lojďová však člení členy punkové subkultury na socializované a nesocializované do majoritní společnosti. Těm nesocializovaným je připisována drogová závislost, nedbalost o zevnějšek, vyčlenění se z trhu práce, svoboda bez zodpovědnosti a celková sebedestrukce (Lojďová, 2012 s. 154).

Primární cílovou skupinou, o kterou se bude projekt zajímat jsou čeští návštěvníci vícedenních letních punkových festivalů, kteří jsou členy či příznivci punku, kteří se nedokázali socializovat do majoritní společnosti a jsou intravenózními uživateli nelegálních drog. Další cílovou skupinou pro projekt budou ostatní návštěvníci těchto festivalů, kteří jsou poživateli legálních i nelegálních drog a také návštěvníci, kteří o služby poskytované mobilním kontaktním centrem projeví zájem. V neposlední řadě se projekt bude zajímat o veřejné zdraví společnosti, potažmo bude i veřejnost cílovou skupinou, ke které budou směřovat jeho aktivity, i když s ní nebude v přímém kontaktu.

8 Návrhu projektu mobilního kontaktního centra

Jak jsem se již zmínila, návrh projektu je směřován k již zprovozněným, fungujícím kontaktním centrům či terénním programům, které by svoje stávající služby chtěly rozšířit o mobilní kontaktní centrum, které by našlo své využití během letních punkových festivalů.

Nyní popíši co vlastně mobilní kontaktní centrum je, jaké jsou jeho cíle a aktivity, které vyplynuly z předchozích analýz.

8.1 Popis mobilního kontaktního centra a jeho účel

Mobilní kontaktní centrum by mělo mít podobu dodávkového automobilu, do kterého by se vešlo potřebné i specializované vybavení, které umožní poskytnutí sociální služby přímo v místech konání festivalu. Díky tomu by se služby cílené na pomoc drogovým uživatelům ze subkultury punk staly mobilními a dostupnými přímo v prostředí těchto osob. Automobil by měl také plnit funkci poskytnutí lepšího zázemí pro poskytovatele služeb.

Účelem projektu je ochrana veřejného zdraví před šířením viru HIV a hepatitidami B, C a minimalizace rizik spojených s rizikovým chováním uživatelů nelegálních drog během letních vícedenních punkových festivalů. Smyslem tohoto projektu je také přiblížit se k cílové skupině, která není běžným objektem zájmu sociálních služeb, oproti například nezaměstnaným, lidem s tělesným postižením či lidem bez přístřeší.

8.2 Cíle projektu

Jednou z pomůcek pro dobré definování cíle je technika SMART, které využiji, protože správné definování je jedním z faktorů, na kterých závisí úspěšnost projektu.

SMART cíl by měl být specifický, měřitelný, akceptovaný, realistický a termínovaný. Specifický by měl být z toho důvodu, protože potřebujeme vědět konkrétně co je naším cílem. Podmínkou také je, aby cíl byl měřitelný, jinak řečeno – abychom byli schopni určit, zdali jsme konkrétního cíle dosáhli. Akceptovaným se stává takový cíl, který je relevantní a adekvátní. Realistickým se stává, pokud je splnitelným. Posledním ukazatelem pro SMART cíl je podmínka termínování, protože bez stanovení si termínu ostatní podmínky postrádají smysl (Doležal, a další, 2016 s. 79).

Nadřazeným cílem nad všemi ostatními by mělo být otevření, zprovoznění mobilního kontaktního centra, jehož následnými hlavními cíli jsou:

1. Aktivní vyhledávání a navazování kontaktů se skrytou populací uživatelů drog z řad návštěvníků vícedenních letních punkových festivalů a poskytování jim poradenství a služby vycházejících z principů Harm Reduction a Public Health
2. Ochrana zdraví společnosti před možným šířením viru HIV a Hepatitidami B a C sběrem a výměnou infekčního materiálu na těchto festivalech a v blízkém okolí

Podmínka konkrétnosti nastavení prvního i druhého cíle je splněna tím, že odpovídá na otázky typu: Co? Komu? Kde? Jakým způsobem? První cíl bude měřitelným podle počtu navázaných kontaktů a počtu poskytnutého poradenství a služeb cílové skupině během festivalů. Podmínkou měřitelnosti pro druhý cíl bude počet sesbíraného infekčního, použitého materiálu z okolí festivalu a také počet distribuovaných jehel, stříkaček a kondomů. Akceptovatelnými cíle jsou, protože jsou odpovídající a důležité ve vztahu k reálnému problému. Oba cíle budou splnitelné, pokud překonají možná rizika, kvůli kterým by se projekt mohl stát nerealizovatelným. Podmínka termínování je v cílech částečně obsažená, zatím je pouze obecně termínován čas v podobě více po sobě jdoucích dní v letním období.

Dílčí cíle projektu jsou:

1. Snížit riziko řízení dopravních prostředku pod vlivem alkoholu
2. Zvýšit povědomí, informovanost klientů i ostatních návštěvníků o existenci sociálních služeb soustředěných na možnosti pomoci drogovým uživatelům

9 Logický rámec projektu

Jednou z metod, jak přehledně zmapovat cíle, záměry a uvést je do souladu s konkrétními výstupy a činnostmi při realizaci projektu je metoda Logického rámce. Je to postup, s jehož pomocí lze stručně, přehledně a srozumitelně popsat chystaný projekt. Zpracování logického rámce je základní pomůckou při řízení celého projektu (Štefánek, a další, 2011s. 43).

Logický rámec se skládá z vícero částí. Každá z nich představuje specifickou podmínku a měla by být logicky propojena s okolními podmínkami. Pokud jsou všechny podmínky v souladu, je vysoká pravděpodobnost úspěšnosti při realizaci projektu. Logický rámec je složen ze čtyř řádků a čtyř sloupců. V řádcích je zpracován záměr, cíl, výstupy a aktivity projektu. Ve sloupcích jsou objektivně ověřitelné ukazatele, způsoby ověření a předpoklady a rizika projektu. Po zpracování logického rámce je viditelná jeho provázanost mezi aktivitami, které vedou k dosažení plánovaných výstupů jejichž splněním dosáhneme cíle projektu, čímž splníme jeho záměr (Máchal, a další, 2015 s. 33-35).

9.1 Logický rámec návrhu projektu mobilního kontaktního centra

	Objektivně ověřitelné ukazatele	Způsob ověření	Předpoklady a rizika
Hlavní cíle projektu:			
Zprovoznění mobilního kontaktního centra	Provoz během letního období na punkových festivalech	Účast na jednotlivých festivalech, jejich počet (minimálně 4 festivaly)	Zpoždění realizace projektu
Záměr/ účel projektu:			
Ochrana veřejného zdraví, minimalizace rizik spojených s rizikovým chováním návštěvníků festivalů	Aktivní vyhledávání a navazování kontaktů se subkulturou (alespoň 20 kontaktů za den), poskytování služeb přímo v prostředí festivalu, sběr použitého injekčního materiálu	Počet uskutečněných kontaktů, četnost využívání poradenských a informačních služeb, počet distribuovaného materiálu, počet sesbíraného a vyměněného použitého injekčního materiálu, počet provedených testů na HIV, hepatitidu typu B a C, hladinu alkoholu	Zájem o nabízené služby, dostatečně proškolení pracovníci, zvýšení povědomí o sociální službě
Výstupy projektu:			
1) Sestavit realizační tým	Obsazené pracovní pozice kvalifikovanými lidmi	Uzavřené pracovní smlouvy, případně dohody o provedení práce (1x vedoucí pracovník, metodik, účetní, ekonom, administrativní pracovník, 2x terénní pracovník)	Motivace pracovníků projekt realizovat
2) Vytvoření, zpracování dokumentů, metodik	Vytvořené dokumenty, metodiky, podané žádosti o grant/ dotaci	Schválení žádostí, aktualizované/ doplněné/ zpracované metodiky, standardy, rozpočty atd. schválené vedoucím pracovníkem	Nedostatek finančních prostředků
3) Navázání spolupráce s pořadateli festivalů	Navázání spolupráce s pořadateli festivalu	Uzavřené dohody mezi organizací a pořadateli (minimálně 4)	Kolize termínů konání festivalů
4) Vytvoření edukačních a propagačních materiálů	X	X	X
5) Nábor terénních pracovníků	Obsazené pracovní pozice	Zveřejnění konkurzu, vybrání 4 terénní pracovníci (4x uzavřená smlouva)	Motivace pracovníků projekt realizovat, nízký počet uchazečů
6) Školení terénních pracovníků	Navázání spolupráce s odborníky	Uzavřená smlouva s odborníky (2x), realizace školení (prezentační listina)	Nenavázání spolupráce

7) Zajištění dodávkového automobilu, vybavení, ubytování	Vypůjčený/ koupený dodávkový automobil, nákup vybavení, zajištěné ubytování	Faktury, účtenky	X
8) Provoz mobilního kontaktního centra	Zahájení provozu	X	X
9) Supervize	Navázání spolupráce se supervizorem	Uzavřená smlouva se supervizorem, realizace (prezenční listina)	Nenavázání spolupráce
Činnosti projektu:		Zdroje:	Termíny:
Předpoklady a rizika:			
1.1 Určení vedoucího pracovníka	Dotace	1.1 I/IX	Jiná poskytnutá výše grantu/ dotace, výběr kvalitních školitelů, kvalifikované pracovní síly, nespolečné ze strany organizátorů festivalu, špatný odhad množství distribuovaného materiálu
1.2 Dosažení pracovníků na ostatní pracovní pozice	Granty	1.2 I/IX	
1.3 Najít vhodné prostory pro porady, školení	Dárci	1.3 I/IX	
1.4 Dovybavení těchto prostor	Nadace	1.4 I/IX	
2.1 Zpracování projektové dokumentace	Sponzoring	2.1 II/IX	
2.2 Zpracování žádostí o granty/ dotace	Vlastní zdroje...	2.2 II/IX	
2.3 Úprava a zpracování ostatních dokumentů		2.3 II/IX	
2.4 Zpracování finančního rozpočtu		2.4 III/IX	
3.1 Zpracování přehledu letních punkových festivalů		3.1 II/IX	
3.2 Oslovení pořadatelů		3.2 II/IX	
3.3 Navázání spolupráce		3.3 III/IX	
4.1 Vytvoření edukačních materiálů		4.1 IV/IX	
4.2 Vytvoření propagačních materiálů		4.2 IV/IX	
5.1 Vyhlášení konkurzu		5.1 III/IX	
5.2 Realizace konkurzu		5.2 V/IX	
5.3 Nábor terénních pracovníků		5.3 V/IX	
6.1 Navázat spolupráci se školiteli		6.1 V/IX	
6.2 Uspořádat školení		6.2 VI/IX	
7.1 Mapování nabídek autopůjčoven		7.1 VI/IX	
7.2 Mapování nabídek ubytování		7.2 VI/IX	
7.3 Zajištění automobilu		7.3 VII/IX	
7.4 Zajištění ubytování		7.4 VII/IX	
7.5 Nákup věcí		7.5 VII/IX	
8.1 Výjezd terénních pracovníků na festivaly		8.1 VIII-IX	
9.1 Navázat spolupráci se supervizorem		9.1 VIII/IX	
9.2 Supervize		9.2 IX/IX	

Tabulka č. 1. Logický rámec projektu (zdroj vlastní)

9.2 Aktivity projektu

V této části vymezím klíčové aktivity projektu, které jsou potřebné k realizaci mobilního kontaktního centra. Všechny klíčové aktivity by měly být směřovány k naplnění účelu projektu a k dosažení cílů. V předchozí kapitole jsem uvedla, že dominantním cílem je otevření, zprovoznění samotného mobilního kontaktního centra s jeho dalšími cíli. Proto stanovím aktivity projektu v dílčích úkolech, které bude nutné podniknout pro případnou realizaci projektu.

9.2.1 Aktivita 1 – Návrh na složení realizačního týmu projektu a jejich úkoly

Prvním krokem k dosažení cíle je sestavení realizačního týmu což určuje, kdo by se měl na projektu podílet. Protože návrh projektu je určený pro již fungující kontaktní centra, realizační tým se může skládat ze zaměstnanců kontaktních center, nebo se vytvoří nové pracovní pozice.

Realizační tým pro tento návrh projektu by měl být složen z vedoucího pracovníka, metodika, účetního, ekonoma a administrativního pracovníka, kteří jsou důležitou součástí týmu, i když nebudou přímými pracovníky v projektu. Jejich hlavními úkoly bude vytvoření podkladů pro projekt, zajištění finančních zdrojů, vytvoření vnitřních pravidel pro spolupráci s externími a dobrovolnými terénními pracovníky a také jejich nábor a proškolení. Mezi hlavní úkoly bude patřit také komunikace s pořadatelem festivalů, uzavírání smluv či vytvoření podpůrných edukačních, propagačních materiálů pro návštěvníky festivalů, zajištění dodávkového automobilu. Tato část realizačního týmu se bude také zabývat monitorováním průběhu realizace projektu a také jeho následnou evaluací. Po ukončení, uzavření realizační fáze projektu by měla proběhnout supervize, vedená externím odborníkem, který je tedy také součástí realizačního týmu.

Přímými pracovníky projektu by mělo být celkem šest terénních pracovníků (streetworkerů), přičemž dva z šesti by měli být odborní terénní pracovníci v zaměstnaneckém poměru k organizaci. Zbylí čtyři by měli být dobrovolní nebo externí terénní pracovníci, kvůli hospodárnosti projektu, přičemž spolupráce s nimi by se řídila dle vnitřních pravidel organizace. Takto nastavený počet terénních pracovníků se může někomu zdát přemrštěný. Není, protože festivaly jsou vícedenní a je potřeba, aby byl denně na festivalu takový počet terénních pracovníků, který by dostatečně a kvalitně zajistil poskytování služeb. V jeden den festivalu by služby poskytoval vždy jeden odborný terénní pracovník a tři dobrovolní nebo externí terénní pracovníci. Mezi jejich hlavní činnosti by spadalo: aktivní vyhledávání a navazování kontaktů, poskytování odborného poradenství a dalších informací o rizicích spojených s užíváním drog, distribuce edukačních materiálů poskytující informace o odborné pomoci a méně rizikovém chování (jak při braní drog, tak i o bezpečném sexu), distribuce kondomů, distribuce sterilního injekčního náčiní, dezinfekčních roztoků - výměna použitého injekčního materiálu, sběr použitého injekčního materiálu v okolí festivalu, testování na HIV a hepatitidy typu B a C, testování na přítomnost alkoholu v krvi.

9.2.2 Aktivita 2 – Vytvoření, zpracování potřebné dokumentace, metodik

Bude nutností vytvořit veškerou potřebnou projektovou dokumentaci a zpracování projektových žádostí s cílem získání zdrojů finanční podpory. Dále doplnění standardů kvality sociální služby, aktualizace vnitřních pravidel organizace či vytvoření nových pravidel.

9.2.3 Aktivita 3 – Vytvoření sítě kontaktů

Další klíčovou aktivitou bude oslovení a navázání spolupráce s pořadateli festivalů, vyjednání podmínek, uzavření smlouvy/ dohody o účasti na festivalu, vymezení prostoru pro pracovníky mobilního kontaktního centra, zapůjčení nebo zajištění malého festivalového stánku s lavicemi atd. Předpokládám, že většina pořadatelů by vzhledem k účelu projektu svolila i k bezplatnému vstupu, užití prostor apod., avšak cena za „účast“ bude také předmětem vyjednávání. Tato aktivita by měla být ukončená po navázání spolupráce s minimálně čtyřmi pořadateli vícedenních punkových festivalů, které se časově navzájem nekryjí a jsou pořádány během června až do konce srpna.

9.2.4 Aktivita 4 – Vytvoření propagačních, edukačních a jiných informačních materiálů

Dá se předpokládat, že většina kontaktních center již tyto materiály vytvořené má. V tomto případě by tato aktivita směřovala k přizpůsobení určitých informací k cílové skupině jakožto k subkultuře punk. Dokážu si představit, že lidi z této subkultury by mohly oslovit zejména takové informace, které by vycházely z pro ně známých hesel. Například: NO FUTURE? Ano, pokud se rozhodneš nadále injekčně brát drogy! Nebo: PUNK'S NOT DEAD, to sice ano, ale ty umřít můžeš.

9.2.5 Aktivita 5 – Nábor dobrovolných a externích terénních pracovníků

Bude nutné vyhlásit a zrealizovat výběrové řízení nebo konkurz pro obsazení těchto čtyř pracovních pozic. Organizace vyhlásí nábor běžným způsobem, kterým informuje o volných pracovních místech. Pokud do běžného způsobu informování nespádají i mediální prostředky a sociální sítě (web, facebook...) může organizace vyhlásit konkurz i tímto způsobem. Cílem konkurzu by měl být výběr takových osob, které splňují standardy odborné způsobilosti k výkonu práce streetworkerů a zároveň splňují stanovená kritéria organizace pro výběr zaměstnanců a dobrovolníků. Následně také uzavřít pracovní smlouvy formou dohody o provedení práce (v případě externích terénních pracovníků) či smlouvy o dobrovolnické činnosti (v případě náboru dobrovolníků).

9.2.6 Aktivita 6 – Proškolení terénních pracovníků

Cílem aktivity je provést odborné školení terénních pracovníků, které bude zaměřeno na práci s uživateli drog, postoje Public Health a Harm Reduction k drogové problematice atd. Důležitou částí školení bude také bezpečnost a ochrana zdraví při práci.

Tato část by měla být zaměřená jak na způsoby přenosu viru HIV a hepatitidy typu B a C, také by měla pojednávat o způsobu manipulace s použitým a nalezeným injekčním materiálem a jeho následnou likvidací. Terénní pracovníci budou zaškoleni také ve věci, jak provádět správně testy na HIV ze slin, jak manipulovat s alkoholtestem a také budou seznámeni se způsobem zaznamenávání poskytnutých služeb. Školení by měli provádět odborníci a účast by měla být povinná pro všechny terénní sociální pracovníky podílející se na projektu. Součástí této aktivity bude i sehnání odborníků, kteří školení povedou.

9.2.7 Aktivita 7 – Zajištění dodávkového automobilu, speciálního vybavení

Pokud organizace, která se rozhodla realizovat tento projekt disponuje svým, zakoupeným dodávkovým automobilem a může jej využít i pro realizaci projektu, je to pro ni velká výhoda. Pokud však toto auto nemá k dispozici, je potřeba jej nějakým způsobem obstarat, alespoň na plánované období festivalů s jehož pořadatelí je domluvená spolupráce. V této situaci musí organizace zvážit, jestli automobil zakoupí či využije možnost automobil si pouze zapůjčit od některé autopůjčovny, kterých je v České republice celá řada. Volba koupi automobilu je namístě, pokud by organizace našla pro něj širší využití, nežli pouze k tomuto projektu. Volba zapůjčení je však mnohem méně finančně náročná a s ohledem na využitelnost automobilu pouze během měsíců konání festivalů, je toto rozhodnutí lepší právě z hlediska hospodárnosti.

Kvůli snaze o hospodárnost projektu bude organizace muset také zvážit, zdali je její sídlo v blízkosti konání festivalů a dalo by se dojíždět denně na místo akce dodávkovým automobilem, či bude zapotřebí zajistit ubytování pro zaměstnance někde poblíž festivalů. Při rozhodování budou hrát roli finance (jakožto na nákup benzínu či na ubytování) a také časová náročnost (i kdyby bylo levnější nákup benzínu než zajištění ubytování, moudřejší je zvolit možnost ubytování, kvůli času dojezdu na místo a zpět).

Bude nutné také zajistit dostatečné množství věcí, které jsou určené k distribuci (sterilní injekční stříkačky, jehly, dezinfekční roztoky, buničina, kondomy, edukační materiály...), věci potřebných ke sběru injekčního materiálu (ochranné rukavice, vhodné nádoby...). Také bude třeba obstarat speciální vybavení potřebnému k provádění testů na HIV ze slin či z krve a zjištění alkoholu v krvi a ostatních věcí, sloužící k poskytování služeb v terénu.

9.2.8 Aktivita 8 – Provoz mobilního kontaktního centra na festivalech

V den před oficiálním zahájením festivalu pojedou tři terénní pracovníci na místo jeho konání. Jejich úkolem bude zmapování prostředí a lokality kolem festivalu, setkat se s organizátory kvůli technickým věcem – kde bude umístění mobilního kontaktního centra, jestli mají zajištěný, připravený festivalový stánek apod. V tento den již přijíždí i většina návštěvníků, takže náplní jejich práce bude už i aktivní vyhledávání a navazování kontaktů s nabízením služeb výměnného programu a sběr použitého injekčního materiálu v okolí festivalu, poskytování informací, poradenství, distribuce různých materiálů.

V ostatní dny festivalu by měli být přítomni tři až čtyři terénní pracovníci, podle velikosti festivalu a předpokládaného počtu návštěvníků. V tyto dny bude mobilní kontaktní centrum nabízet všechny jeho služby i služby testování.

Svoji činnost mobilní kontaktní centrum ukončí až následující den po oficiálním zakončení festivalu, kdy bude u terénních pracovníků převládat ze všech poskytovaných aktivit činnost sběru použitého injekčního materiálu a testování na přítomnost alkoholu.

9.2.9 Další aktivity, které budou spojené s projektem

Po zakončení všech festivalů bude potřebné také sehnat supervizora a uspořádat supervizi, zhodnotit projekt. Dále také zpracovat výstupy projektu a tak dále, avšak tyto jednotlivé aktivity již nebudu detailně popisovat, protože se již nevztahují k cíli vytvoření, zprovoznění mobilního kontaktního centra. Jsou to spíše aktivity projektu, který se nachází v poprojektové fázi.

10 Analýza rizik

Žádný projekt není stoprocentně jistý a koncipovaný pouze na stabilních podmínkách, které by vylučovaly možnost nahodilých událostí. Je však potřeba tyto možné události předvídat, protože by mohly negativně ovlivnit projekt. Protože úspěšná realizace projektu je podmíněna řadou různých faktorů, a může být ovlivněná a ohrožená řadou rizik, proto se budu jejich analýzou zabývat. Za tímto účelem jsem se rozhodla využít analýzy rizik.

Analýza rizik je jedním z možných nástrojů používaných v projektovém řízení s cílem předcházet problémům, které ohrožují projekt. (Štefánek, a další, 2011 s. 86-87). U této analýzy je potřebné nejprve rizika definovat a poté stanovit hodnotu rizik. Hodnota rizik je součinem pravděpodobnosti vzniku daného rizika a dopadu, který bude mít dané riziko na projekt. Po určení hodnoty rizik je na řadě plánování možných opatření. (Štefánek, a další, 2011 s. 92-96).

10.1 Analýza rizik návrhu projektu mobilního kontaktního centra

Identifikovaná rizika jsou vyhodnocena z pohledu pravděpodobnosti výskytu. K příslušným rizikům jsou přiřazena možná opatření, která vedou k eliminaci negativního dopadu pro případnou realizaci a k dosahování cílů projektu.

Možná rizika	Hodnota rizika (Pravděpodobnost x dopad)	Návrh opatření
1) Nedostatek finančních prostředků, jiná chválená výše dotace	$0,6 \times 1,0 = 60\%$	Nespoléhat se jenom na jeden zdroj financování, vytvoření finanční rezervy, mít dostatek vlastních zdrojů
2) Nenavázání spolupráce s odborníky, supervizorem, organizátory festivalu	$0,8 \times 0,8 = 16\%$	Včas oslovit vícero odborníků, supervizorů a organizátorů, V případě odborníků a supervizora nastavit atraktivní finanční ohodnocení
3) Kolize termínů festivalu	$0,2 \times 0,5 = 10\%$	Zmapování pořádaných festivalů, postupovat systematicky při oslovování pořadatelů
4) Nízký počet uchazečů na pozici terénní pracovník	$0,7 \times 0,6 = 42\%$	S dostatečným předstihem vyhlásit nábor dobrovolníků, externích terénních pracovníků a to různými způsoby (web, média, tisk...)
5) Špatný odhad potřebného materiálu určeného k distribuci	$0,3 \times 0,3 = 9\%$	Zjistit počet návštěvníků na jednotlivých festivalech z předešlých let, vytvořit průměr distribuovaného materiálu v jeden den po skončení prvního zajistit raději více

Tabulka č. 2. Analýza rizik projektu (zdroj vlastní)

Pro vyhodnocení rizik, jsem vycházela z konceptu subjektivní pravděpodobnosti, která má své využití například v matematice, statistice ale využívá se i pro stanovení pravděpodobnosti výskytu rizik.

Jde tedy o vlastní (subjektivní) odhad míry výskytu nějaké skutečnosti, události nebo jevu. Odhady však mohou být ovlivněny řadou faktorů, které působí na hodnotící subjekt a výsledný odhad může být zkreslený, může mít optimistický či naopak pesimistický náboj. Vyjádření subjektivní pravděpodobnosti může být jak slovní, tak i číselné (Klicnarová, s. 3 [Online]).

Vyjádření subjektivní pravděpodobnosti	
číselné	slovní
0	zcela vyloučeno
0,1	krajně nepravděpodobné
0,2-0,3	dosti nepravděpodobné
0,4	nepravděpodobné
0,6	pravděpodobné
0,7-0,8	dosti pravděpodobné
0,9	nanejvýš pravděpodobné
1	zcela jisté

Tabulka č. 3. Vyjádření subjektivní pravděpodobnosti (Klicnarová, s. 3 [Online]).

Z výše provedené analýzy rizik projektu vyplývá, že některé rizika je z hlediska závažnosti negativního dopadu na tento projekt nutno považovat za významné, naproti tomu je i část rizik s malou pravděpodobností míry výskytu. Nejzávažnější riziko v rámci přípravy projektu je nedostatek finančních zdrojů. Proto je třeba klást důraz především na předcházení vzniku těchto rizik, neboť tato rizika mohou významným způsobem ohrozit naplnění cílů projektu.

Je samozřejmé, že v průběhu projektu mohou nastat i nepředvídatelné události, které zapříčiní vznik nových rizik. I když u tohoto návrhu projektu jsem identifikovala mnoho rizik, není mým stylem vzdávat věci předem. Proto ani netvrdím, že tento projekt nemá smysl kvůli jeho rizikům realizovat a to hlavně z toho důvodu, že risk je kolikrát zisk a kdo neriskuje, nic nezíská.

11 Časový harmonogram

Čas hraje důležitou úlohu při plánování projektu, protože když není určen, častokrát se odkládají určité činnosti do budoucna a poté se na ně kolikrát úplně zapomene. Proto bude návrh projektu mobilního kontaktního centra obsahovat časový harmonogram, který zároveň umožní posoudit průběh projektu při jeho případné realizaci.

Časový harmonogram by měl být zdrojem sloužící k porovnání reálného stavu realizace projektu a zamýšleného plánu. Jde tedy o časový plán, poskytující informace o průběžném plnění stanovených termínů. K aktualizaci časového plánu se přistupuje v případě nedodržení daných termínů nebo také v případě, pokud je plnění dle časového plánu ohroženo (Máchal, a další, 2015 s. 31).

11.1 Časový harmonogram návrhu projektu mobilního kontaktního centra

V následující tabulce je vytvořený návrh časového plánu projektu. V levém sloupci jsou uvedeny měsíce a v pravém sloupci jsou uvedeny aktivity, které by měly být splněny během určeného období.

ČASOVÉ ROZMEZÍ	AKTIVITY
1. měsíc	<ul style="list-style-type: none">- Sestavení realizačního týmu- Sehnání vhodných prostor pro pravidelné schůze týmu a k průběhu školení- Vybavení těchto prostor
2. měsíc	<ul style="list-style-type: none">- Proces zpracování potřebných dokumentů k projektu, projektových žádostí- Úprava, aktualizace vnitřních pravidel, standardů organizace
3. měsíc	<ul style="list-style-type: none">- Sestavení finančního rozpočtu- Navázání spolupráce s pořadateli festivalů- Vyhlášení konkurzu
4. měsíc	<ul style="list-style-type: none">- Vytvoření podpůrných edukačních a propagačních materiálů
5. měsíc	<ul style="list-style-type: none">- Realizace konkurzu- Nábory zaměstnanců
6. měsíc	<ul style="list-style-type: none">- Navázat spolupráci s odborníky, kteří povedou školení- Mapování nabídek autopůjčoven, ubytování
7. měsíc	<ul style="list-style-type: none">- Zajištění dodávkového automobilu- Případné zajištění vhodného ubytování pro zaměstnance- Nákup potřebných věcí pro poskytování služeb- Realizace školení
8. - 9. měsíc	<ul style="list-style-type: none">- Výjezd mobilního kontaktního centra do míst konání festivalů- Podávání zpráv o průběhu poskytování služeb na jednotlivých festivalech- Supervize

Tabulka č. 4. Časový harmonogram projektu (zdroj vlastní)

Celková doba trvání projektu od jeho počátku až po zahájení provozu mobilního kontaktního centra je devět po sobě jdoucích měsíců. Tento harmonogram je orientační a je zpracován na základě klíčových aktivit projektu, kterým jsem se věnovala v předchozí části práce.

12 Finanční plán

Každý projekt musí mít svůj rozpočet, který se obvykle skládá z předpokládaných výdajů a příjmů, které musí být v rovnováze. Rozpočty musí být vyrovnané, i když s velikostí projektu roste i obtížnost sestavit optimální rozpočet (Rada Evropy A Evropská komise, 2007 s. 62).

Pro realizaci projektu je tedy nutné zajistit mimo jiné také finanční zdroje na pokrytí nákladů spojených s projektem. Financování projektů se zabývá definováním nákladů projektu a hledáním možných finančních zdrojů pro pokrytí těchto nákladů (Štefánek, a další 2011s. 164-166).

12.1 Náklady na projekt

Projekt není realizován za účelem tvorby zisku a navíc ani žádný nevytváří, protože všechny činnosti a služby jsou potencionálním klientům mobilního kontaktního centra poskytovány bezúplatně. Protože tento projekt není návrhem pro konkrétní organizaci a nevím, čím disponuje a jaké jsou její možnosti, rozhodla jsem se uvést alespoň konkrétní položky návrhu rozpočtu tohoto projektu.

Návrh rozpočtu na mobilní kontaktní centrum by mělo zahrnovat tyto náklady: náklady na mzdy zaměstnanců, sociální pojištění zaměstnanců a dobrovolníků, zdravotní pojištění zaměstnanců a dobrovolníků, kapesné dobrovolníků, zařízení a vybavení prostor, zakoupení/ zapůjčení automobilu, pohonné hmoty, oprava a údržba, náklady na Harm Reduction materiál, cestovní náhrady, ostatní a jiné náklady.

Provozní náklady na účast mobilního kontaktního centra na jeden vícedenní festival odhaduji na 9 000 Kč.

Náklady na jeden vícedenní letní punkový festival	
1. Provozní náklady celkem	9000 Kč
1.1(Pronajatý automobil)	
nájem vozu	4500 Kč
pohonné hmoty	1500 Kč
oprava a údržba	500 Kč
Jiné	700 Kč
1.2 Harm Reduction materiál	1400 Kč
1.3 Jiné	400 Kč

Tabulka č. 5. Provozní náklady (zdroj vlastní)

Celkové náklady na jeden výjezd budou samozřejmě navýšeny o osobní náklady, kde budou vyčísleny položky jako mzdy zaměstnanců, zdravotní a sociální pojištění, kapesné pro dobrovolníky atd. Tyto náklady však již nedokáží odhadnout, protože tento návrh projektu není směřován ke konkrétní organizaci a nevím kolikrát bude uzavřena smlouva o provedení práce/ smlouva o dobrovolnické činnosti.

12.2 Možnosti získání finančních zdrojů

Jen výjimečně se stává, že se najde sponzor, který zafinancuje projekt jako celek. Tento návrh projektu se nebude spoléhat na získání potřebných financí pouze od jednoho zdroje, bude se snažit o takzvanou "vícezdrojovost". Proto závěrem tohoto projektu popíši, odkud bude možné čerpání finančních zdrojů.

Každoročně je vyhlášeno dotační řízení, ve kterém jsou upraveny podmínky a dotační okruhy pro aktuální rok. Podle stanovených kritérií lze získat dotaci ze státního rozpočtu. Vzhledem k povaze návrhu projektu by se daly získat dotace konkrétně od RVKPP, MZ, MPSV, MŠMT možná i od dalších resortních ministerstev. Další finance by se daly získat také z dotačních programů krajského nebo a zároveň z obecního rozpočtu. Zdroje financování je možno hledat také u nadací, soukromých dárců, jednotlivců a firem. Organizace, která se rozhodla zrealizovat tento projekt by měla mít i vlastní zdroj financí z něhož určitou část vloží i do projektu.

Závěr

Cílem této práce bylo zpracovat analýzy pro vytvoření návrhu projektu mobilního kontaktního centra, který by měl reagovat na problém užívání drog na letních punkových vícedenních festivalech.

V teoretické části jsem se věnovala vymezení pojmů streetwork, Public Health a Harm Reduction, z nichž vychází účel, smysl a způsob práce pro mobilní kontaktní centrum. Dále jsem popsala drogovou scénu u nás a nejčastěji konzumované drogy, charakterizovala jsem jednotlivé skupiny uživatelů drog a dopady užívání na fungování člověka. Zmíněné bylo popsáno za účelem vymezení toho, kdo jsou potencionálními klienty mobilního kontaktního centra. Také mi tyto teoretické poznatky posloužily k analýze potřebnosti a k tvorbě stromu problémů, které byly zpracovány v praktické části práce. V teoretické části práce bylo také popsáno co je běžnou činností kontaktních center a terénních programů, z čehož vycházejí i činnosti projektu. Poté jsem již definovala co je to projekt, projektové řízení a životní cyklus projektu.

Aby byl cíl práce naplněn, zpracovala jsem v praktické části analýzu problému a strom problémů, což mi pomohlo konkretizovat ústřední problém projektu. Následně byla v praktické části uvedená analýza potřebnosti, přičemž jsem pro její zpracování vycházela ze získaných dat kvantitativního výzkumu. Obsahem této kapitoly byl i popis cílových skupin. Následně byl uveden stručný popis návrhu projektu a jeho cíle. Pro přehlednost záměru, cíle, výstupů a aktivit projektu jsem využila metodu zpracování logického rámce. Díky zpracování analýze rizik byly odhaleny potencionální rizika projektu. Součástí projektu je i návrh časového harmonogramu, kterým by se organizace realizující tento projekt, mohla inspirovat. Závěrem praktické části práce jsem nastínila náklady projektu a jeho potencionální finanční zdroje.

Hlavní přínos bakalářské práce spatřuji především v tom, že projekt reaguje na reálný problém v rámci subkultury punk, na kterou se však nikdo přímo neorientuje. Po analýze dostupných zdrojů jsem totiž zjistila, že streetwork se sice zaměřuje i na skupiny a subkultury mládeže, ale nikde jsem se nedočetla, že by byla nabízena pomoc této cílové skupině i v rámci festivalů. Navíc i já, jakožto dlouholetý návštěvník punkových akcí a festivalů jsem nikdy a nikde nezaregistrovala žádnou sociální službu, která by se na nich přítomna. Z tohoto důvodu si myslím, že realizovat tento projekt by mělo smysl.

Protože tento návrh projektu však není směřován ke konkrétní organizaci, možná se ho sama pokusím v budoucnu realizovat, pokud se rozhodnu pracovat v kontaktním centru. Případně ho můžu předložit některé organizaci, která se uvedenými problémy zabývá.

Použité zdroje

Knižní zdroje:

Barnard, Marina. 2011. *Drogová závislost a rodina.* Praha: Triton.

Bednářová, Zdena a Pelech, Lubomír. 2003. *Slabikář sociální práce na ulici.* Brno: DOPLŇĚK.

Doležal, Jan a další. 2016. *Projektový management: komplexně, prakticky a podle světových standardů.* Praha: Grada Publishing..

Fiala, Petr. 2004. *Projektové řízení: modely, metody, analýzy.* Praha: Professional Publishing

Kalina, Kamil. 2008. *Terapeutická komunita: obecný model a jeho aplikace v léčbě závislostí.* Praha: Grada.

Kalina, Kamil, a další. 2003. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup / Kamil Kalina a kolektiv.* Praha: Úřad vlády České republiky.

Klenovský, Libor. 2006. *Terénna sociálna práca.* Bratislava: Občianske združenie Sociálna práca.

Klíma, Petr a další. 2009. *Kontaktní práce: antologie textů České asociace streetwork.* 2. Praha: Česká asociace streetwork.

Kolektiv autorů občanského sdružení SANANIM. 2007. *Drogy: otázky a odpovědi: příručka pro rodinné příslušníky a pomáhající profese.* Praha: Portál.

Máchal, Pavel a další. 2015. *Světové standardy projektového řízení.* Praha: Grada Publishing.

Matoušek, Oldřich. 2008. *Slovník sociální práce.* 2. vyd. Praha: Potál.

Matoušek, Oldřich a další. 2010. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi.* 2. Praha: Portál.

Matoušek, Oldřich a další. 2013a. *Metody a řízení sociální práce.* Praha: Portál.

Matoušek, Oldřich a další. 2013b. *Encyklopedie sociální práce.* Praha: Portál.

Němec, Vladimír. 2002 *Projektový management*. Praha: Grada.

Nožina, Miroslav. 1997. *Svět drog v Čechách*. Praha: Koniasch Latin Press.

Ondrejko, Peter a Poliaková, Eva. 1999. *Protidrogová výchova*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied.

Rhodes, Tim. 1999. *Terénní práce s uživateli drog: zásady a praxe*. [překl.] Jana Krchová. 1. Boskovice: Albert.

Rotgers, Frederick. 1999. *Léčba drogových závislostí*. Praha: Grada.

Svozilová, Alena. 2016. *Projektový management: Systémový přístup k řízení projektů*. Praha: Grada Publishing, a. s.

Šobáňová, Petra. 2010. *Projektové řízení*. 2. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2010. Studijní texty.

Štefánek, Radoslav a další. 2011. *Projektové řízení pro začátečníky*. Brno: Computer Press.

Vágnerová, Marie. 1999. *Psychopatologie pro pomáhající profese: variabilita a patologie lidské psychiky*. Praha: Portál.

Odborné články:

CO je „harm reduction“? Stanovisko Mezinárodní asociace pro harm reduction (IHRA). *Adiktologie (Tišnov)*. Roč. 10, č. 3 (2010), s. 188–190. Dostupné také z: <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/546/2560/Co-je-harm-reduction-Stanovisko-Mezinarodni-asociace-pro-harm-reduction-IHRA->

Podzimek, Kamil. 2013. Adiktologické služby: 1. Terénní programy pro uživatele drog. *Sociální služby*. Květen 2013, s. 18-19. Dostupné také z: <http://www.apsscr.cz/ckfinder/userfiles/files/Str%C3%A1nky%20z%20SS%205-2013%20final%20s18-19.pdf>

Internetové zdroje:

Kalina, Kamil a další. 2001. drogy-info. *Mezioborový glosář pojmů z oblasti drog a drogových závislostí*. [Online] Úřad vlády České republiky. Publikaci

vydalo o.s. Filia Nova pro Radu vlády ČR, 2001. [Citace: 26. Únor 2018.] Dostupné z: <https://www.drogy-info.cz/publikace/glosar/>.

Klicnarová, Jana. *Základy pravděpodobnosti – poznámky.* [Online]. [Citace: 25. Březen 2018.] Dostupné z: <http://www2.ef.jcu.cz/~janaklic/statistika/pravdepodobnost.pdf>

Lojdrová, Kateřina. 2012. *Hodnoty v prostředí punkové subkultury.* [Online]. Brno (diplomová práce). Masarykova univerzita, Filosofická fakulta. [Citace: 2. Březen 2018.] Dostupné z: <http://www.phil.muni.cz/journals/index.php/studiapaedagogica/article/view/235>

Mravčík, Viktor a další. 2017. *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2016 [Annual Report on Drug Situation 2016 – Czech Republic].* [Online] Praha: Úřad vlády České republiky. [Citace: 26. Únor 2018.] Dostupné z: https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/32732/786/VZ_2016_drogova_situace_v_CR.pdf.

Rada Evropy A Evropská komise. 2007. *Řízení projektů T-Kit.* [Online]. Praha: Česká národní agentura Mládež, Národní institut dětí a mládeže. [Citace: 2. Březen 2018.] Dostupné z: https://pjp-eu.coe.int/documents/1017981/1667955/TKit3_cs.pdf/30009bd1-ef65-469d-9b23-c0062ae5e237.

WHO/ÚZIS ČR (*Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*). [Online]. [Citace: 20. Únor 2018.] Dostupné z: <http://www.uzis.cz/cz/mkn/F10-F19.html>

Ostatní zdroje:

Bendová, Klára a další. 2012. *VZKAS: Projektové řízení pro začátečníky.* [DVD] Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

SPS. 2005. *Nejsme takový. Před popravčí četou.* [CDr] ČR: ANK.

Zákon č. 108 Sb. 2007. Ze dne 14. března 2006. *O sociálních službách*, §33§59. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/files/clanky/7372/108_2006_Sb.pdf

Seznam obrázků, grafů a tabulek

Obrázek č. 1: Strom problémů (zdroj vlastní).....	28
Graf č. 1: Užívání tvrdých drog (zdroj vlastní).....	30
Graf č. 2: Užívání měkkých drog (zdroj vlastní).....	30
Graf č. 3: Zastoupení členů subkultury punk na festivalech (zdroj vlastní).....	32
Tabulka č. 1: Logický rámec projektu (zdroj vlastní).....	37
Tabulka č. 2: Analýza rizik projektu (zdroj vlastní).....	42
Tabulka č. 3.: Vyjádření subjektivní pravděpodobnosti (zdroj Klicnarová).....	43
Tabulka č 4: Časový harmonogram projektu (zdroj vlastní).....	44
Tabulka č. 5. Provozní náklady (zdroj vlastní).....	46

Seznam použitých zkratk

HIV - Human immunodeficiency virus

MKN - Mezinárodní klasifikace nemocí

MŠMT - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MZ - Ministerstvo zdravotnictví

RVKPP - Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky